

בז"ה

גליון נ"ד // א'-ז' סיון

למשקד

על דלתתי יום יום

שעורי השבוע - נ"ך ומשניות
בתקנת מורנו ורבינו הרב יצחק גינזבורג שליט"א

שבוע פרשת נשא-שבועות תשפ"ו

נ"ך: איוב פרקים ב"ב-ב"ח

משנה: זבחים פרק י"ד

שיעור שבועי: שלשת צדיקי שבועות

הוספות: חת"ת // לוח הילולא דצדיקיא // סיפור חסודי

הקדמת המערכת

שבוע טוב ומברך, לכל אנ"ש והתמימים שיחיו, השוקדים על דלתות התורה הקדושה ורבינו שליט"א יום יום!

השבוע, א-ז סיון, שבוע פרשת נשא, השבוע בו חל חג השבועות, זמן להתחדשות בלימוד התורה הקדושה, נמשיך בנ"ך את ספר איוב ("ספר הפסיכולוגיה החשוב ביותר בתנ"ך" - ראו בגב הגליון...), העמוק ומלא-ההפלאה, בפרקים כ"ב-כ"ח, ובמשנה נלמד את פרק י"ד המסיים את מסכת זבחים.

השיעור השבועי הוא - בחריגה מהלימוד הקבועי שלנו בפרשת השבוע עם 'מעין גנים' - שיעור קצר ומתוק לשבועות, על שלשת הצדיקים שעלינו להתחבר ולהתקשר אליהם בחג מתן תורתנו.

וכמובן, לוח הילולות וסיפור חסידי ארוך ומתוק על בעל הילולא מורנו הבעש"ט זיעוכי"א, לכבוד יומא דהילולא בחג השבועות.

בברכת לימוד תורה פורה ומרתק, שיהיו דברי תורה חדשים ומתוקים בפינו תמיד,

המערכת

למנויים, לקבלת הגליון באימייל, לתרומות, הערות והארות – noam23@gmail.com

טבלת הלימוד לחדש סיון

ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	ששי	שבת קדש
א' סיון איוב כ"ב	ב' סיון איוב כ"ג	ג' סיון איוב כ"ד	ד' סיון איוב כ"ה	ה' סיון ערב חג השבועות איוב כ"ו	ו' סיון חג השבועות איוב כ"ז	ז' סיון נשא איוב כ"ח זבחים פי"ד
ח' סיון איוב כ"ט	ט' סיון איוב ל'	י' סיון איוב ל"א	י"א סיון איוב ל"ב	י"ב סיון איוב ל"ג	י"ג סיון איוב ל"ד	י"ד סיון בהעלתך איוב ל"ה מנחות פ"א
ט"ו סיון איוב ל"ו	ט"ז סיון איוב ל"ז	י"ז סיון איוב ל"ח	י"ח סיון איוב ל"ט	י"ט סיון איוב מ'	כ' סיון איוב מ"א	כ"א סיון שלה איוב מ"ב זבחים פי"א
כ"ב סיון שה"ש א'	כ"ג סיון שה"ש ב'	כ"ד סיון שה"ש ג'	כ"ה סיון שה"ש ד'	כ"ו סיון יום הרפואה שה"ש ה'	כ"ז סיון שה"ש ו'	כ"ח סיון קרח שה"ש ז' זבחים פי"ב
כ"ט סיון שה"ש ח'	ל' סיון רות א'	א' תמוז רות ב'	ב' תמוז רות ג'	ג' תמוז רות ד'	ד' תמוז איוב כ'	ה' תמוז חקת איכה א' זבחים פי"ג

יום ראשון // א' סיון // ראש-חדש

הומש - ראשון פרשת נשא

(כא) {פרשת נשא} {פ} וַיְדַבֵּר יי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יי עִם מֹשֶׁה לְמִימַר.

(כב) נִשְׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי גְרִשׁוֹן גַּם־הֵם לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם:

קָבִיל ית חוֹשְׁבֵי בְנֵי גְרִשׁוֹן אִף אֲנֹנִי לְבֵית אֲבֹתָהוֹן לְזַרְעֵיתָהוֹן.

(כב) **גם הם** - כמו שציוויתך על בני קהת, לראות כמה יש שהגיעו לכלל עבודה.

(כג) מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה עַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּפְקֹד אוֹתָם כָּל־הַבָּא

לְצַבֵּא צָבֵא לְעֵבֶד עֲבָדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד:

מִבֶּן תְּלָתִין שָׁנִין וְלַעֲלֵיָא עַד בֶּן חֲמִשִּׁין שָׁנִין תִּמְנִי יִתְהוֹן כָּל דְּאִתִּי לְחֵילָא חֵילָא לְמַפְלַח פּוֹלְחָנָא בְּמִשְׁכַּן זְמָנָא.

(כד) זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת הַגְּרִשָּׁנִי לְעֵבֶד וּלְמִשְׁאָ:

דִּין פּוֹלְחֵן זַרְעֵית גְּרִשׁוֹן לְמַפְלַח וּלְמַטְל.

(כה) וְנִשְׂאוּ אֶת־יְרִיעֵת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד מִכִּסֵּהוּ וּמִכִּסֵּה הַתַּחֲשׁ

אֲשֶׁר־עָלְיוֹ מִלְּמַעְלָה וְאֶת־מִסְךְ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:

וַיִּטְלוּ ית יְרִיעֵת מִשְׁכַּנָּא וַיִּת מִשְׁכַּן זְמָנָא חוֹפְאִיָּה וְחוֹפְאִיָּה דְּסַסְגוֹנָא דְּעֵלוּהִי מְלַעֲלָא וַיִּת פְּרָסָא דְּתַרְע מִשְׁכַּן זְמָנָא.

את יריעות המשכן - עשר תחתונות. **את אהל מועד** - יריעות עזים, העשויות

לאהל עליו. **מכסהו** - ערת אלים מאדמים. **מסך פתח** - ווילון המזרחי.

(כו) וְאֵת קַלְעֵי הַחֲצֵר וְאֶת־מִסְדֵּי פֶתַח | שְׁעַר הַחֲצֵר אֲשֶׁר עַל־הַמִּשְׁכָּן וְעַל־

הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְאֵת מִיתְרֵיהֶם וְאֶת־כָּל־כְּלֵי עֲבֹדַתָּם וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לָהֶם

וְעָבְדוּ:

וַיִּת סַרְדֵי דְרַתָּא וַיִּת פְּרָסָא דְּמַעְלָנָא דְּתַרְע דְּרַתָּא דְּעַל מִשְׁכַּנָּא וְעַל מִדְּבַחָא סְחוֹר סְחוֹר וַיִּת אֲטוּנִיָּהוֹן וַיִּת כָּל מְנִי פּוֹלְחָנְהוֹן וַיִּת כָּל דְּיִתְמָסָר לְהוֹן וַיִּפְלְחוּן.

אשר על המשכן - כלומר הקלעים והמסך של חצר הסוככים ומגינים על המשכן

ועל מזבח הנחשת סביב. **ואת כל אשר יעשה להם** - כתרגומו: ית כל דתימסר

להוון. לבני גרשון.

(כז) עַל־פִּי אֹהֶרֶן וּבְנָיו תִּהְיֶה כָּל־עֲבֹדַת בְּנֵי הַגְּרִשָּׁנִי לְכָל־מִשְׁאָם וּלְכָל

עֲבֹדַתָּם וּפְקֻדָּתָם עֲלֵהֶם בְּמִשְׁמֶרֶת אֵת כָּל־מִשְׁאָם:

עַל מִימַר אֹהֶרֶן וּבְנֵיהִי יְהִי כָּל פּוֹלְחֵן בְּנֵי גְרִשׁוֹן לְכָל מִטוּלְהוֹן וּלְכָל פּוֹלְחָנְהוֹן וְתִמְנֹן עֲלֵיהוֹן בְּמִסְרָא ית כָּל מִטוּלְהוֹן.

(כז-כח) **על פי אהרן ובניו** - ואיזה מן הבנים ממונה עליהם, ביד איתמר בן אהרן.

[אבל אהרן ובניו עצמן לא הוצרכו כאן כמו לבני קהת].

(כח) זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת בְּנֵי הַגְּרִשָּׁנִי בְּאֹהֶל מוֹעֵד וּמִשְׁמֶרֶתָם בְּיַד אֵיתָמָר

בְּזֶאֱהָרֵן הַכֹּהֵן:

דִּין פּוֹלְחֵן זַרְעֵית בְּנֵי גְרִשׁוֹן בְּמִשְׁכַּן זְמָנָא וּמִסְרָתָהוֹן בְּיַד דְּאִיתָמַר בֶּן אֹהֶרֶן כֹּהֵנָא.

(כט) {ס} בְּנֵי מִרְרֵי לְמִשְׁפַּחְתֶּם לְבֵית־אֲבֹתְכֶם תִּפְקְדוּ אֹתָם:

בְּנֵי מִרְרֵי לְזֹרְעֵי־הָהוּן לְבֵית אֲבֹהֵי־הָהוּן תִּמְנִי יְתֵהוּן.

(ל) מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּפְקְדוּם כָּל־הַבָּא לְצַבָּא לְעִבְדָא אֶת־עֲבַדְתָּ אֹהֶל מוֹעֵד:

מִבֶּר תִּלְתִּין שָׁנִין וְלַעֲלִיא וְעַד בֶּר חֲמִשִּׁין שָׁנִין תִּמְנִינוּן כָּל דְּאֲתִי לְחִילָא לְמַפְלַח יְת פּוּלְחֹן מִשְׁכַּן זְמָנָא.

(לא) וְזֹאת מִשְׁמֶרֶת מִשְׁאָם לְכָל־עֲבַדְתְּכֶם בְּאֹהֶל מוֹעֵד קְרָשֵׁי הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיחֵיו וְעַמּוּדָיו וְאֲדָנָיו:

וְדָא מִטְרַת מְטוּלְהוֹן לְכָל פּוּלְחָנְהוֹן בְּמִשְׁכַּן זְמָנָא דְּפִי מִשְׁכָּנָא וְעִבְרוּהִי וְעַמּוּדוּהִי וְסִמְכוּהִי.

(לב) וְעַמּוּדֵי הַחֲצָר סְבִיב וְאֲדָנֵיהֶם וְיִתְדוֹתָם וּמִיתְרֵיהֶם לְכָל־כְּלֵיהֶם וּלְכָל עֲבַדְתְּכֶם וּבִשְׂמַת תִּפְקְדוּ אֶת־כָּלִי מִשְׁמֶרֶת מִשְׁאָם:

וְעַמּוּדֵי דְרֵתָא סְחוּר וְסִמְכֵיהוֹן וְסִפֵּיהוֹן וְאֲטוּיְנֵיהוֹן לְכָל מְנִיְהוֹן וּלְכָל פּוּלְחָנְהוֹן וּבִשְׂמָהוֹן וְעַמּוּדוֹן יְת מְנֵי מְטְרַת מְטוּלְהוֹן.

ויתדות ומיתריהם - של עמודים, שהרי יתדות ומיתרי הקלעים במשא בני גרשון היו, יתדות ומיתרים היו ליריעות ולקלעים מלמטה שלא תגביהם הרוח, ויתדות ומיתרים היו לעמודים סביב לתלות בהם הקלעים בשפתם העליונה בכלונסות וקונטיסין, כמו ששנויה במלאכת המשכן (ברייתא דמלאכת המשכן ה').

(לג) וְזֹאת עֲבַדְתָּ מִשְׁפַּחַת בְּנֵי מִרְרֵי לְכָל־עֲבַדְתְּכֶם בְּאֹהֶל מוֹעֵד בֵּיד אֵיתְמָר בֶּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן:

דִּין פּוּלְחֹן זֹרְעֵית בְּנֵי מִרְרֵי לְכָל פּוּלְחָנְהוֹן בְּמִשְׁכַּן זְמָנָא בֵּידָא דְאֵיתְמָר בֶּר אֶהֱרֹן כְּהֵנָּא.

(לד) וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה וְאֶהֱרֹן וּנְשֵׂיאֵי הָעֵדָה אֶת־בְּנֵי הַקְּהָלִי לְמִשְׁפַּחְתָּם וּלְבֵית אֲבֹתָם:

וּמָנָא מֹשֶׁה וְאֶהֱרֹן וּרְבֵרְבֵי כְּנִשְׂתָא יְת בְּנֵי קְהַל לְזֹרְעֵי־הָהוּן וּלְבֵית אֲבֹהֵי־הָהוּן.

(לה) מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל־הַבָּא לְצַבָּא לְעִבְדָּה בְּאֹהֶל מוֹעֵד:

מִבֶּר תִּלְתִּין שָׁנִין וְלַעֲלִיא וְעַד בֶּר חֲמִשִּׁין שָׁנִין כָּל דְּאֲתִי לְחִילָא לְפּוּלְחָנָא בְּמִשְׁכַּן זְמָנָא.

(לו) וַיְהִי פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפַּחְתָּם אֲלֻפִּים שְׁבַע מְאוֹת וַחֲמִשִּׁים:

וְהוּוּ מְנַנְיָהוֹן לְזֹרְעֵי־הָהוּן תְּרִין אֲלֻפִין שְׁבַע מְאָה וַחֲמִשִּׁין.

(לז) אֵלֶּה פְקוּדֵי מִשְׁפַּחַת הַקְּהָלִי כָּל־הָעִבְדִּים בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאֶהֱרֹן עַל־פִּי יי בֵּיד־מֹשֶׁה:

אֲלִין מְנַנְיָי זֹרְעֵית קְהַל כָּל דְּפְלַח בְּמִשְׁכַּן זְמָנָא דְּמָנָא מֹשֶׁה וְאֶהֱרֹן עַל מִימְרָא דִּי בֵּידָא דְּמֹשֶׁה.

תהלים - פרקים א-ט

תניא יומי - פרק נ"ג

פרק נג והנה כשהיה בית ראשון קיים שבו היה הארון והלוחות בבית ק"ק היתה השכינה שהיא מלכות דאצילות שהיא בחי' גילוי אור א"ס ב"ה שורה שם ומלובשת בעשרת הדברות ביתר שאת ויתר עז בגילוי רב ועצום יותר מגילוייה בהיכלות ק"ק שלמעלה בעולמות עליונים כי עשרת הדברות הן כללות התורה כולה דנפקא מגו חכמה עילאה דלעילא לעילא מעלמא דאתגליא וכדי לחקקן בלוחות אבנים גשמיים לא ירדה ממדרגה למדרגה כדרך השתלשלות העולמות עד עוה"ז הגשמי כי עוה"ז הגשמי מתנהג בהתלבשות הטבע הגשמי והלוחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא למעלה מהטבע של עוה"ז הגשמי הנשפע מהארת השכינה שבהיכל ק"ק דעשיה שממנה נמשך אור וחיות לעולם העשיה שגם עוה"ז בכללו אלא בחי' חכמה עילאה דאצילות שהיא כללות התורה שבי' הדברות נתלבשה במלכות דאצי' ודבריא' לבדן והן לבדן המיוחדות באור א"ס שבתוכן הן הנקראות בשם שכינה השורה בק"ק דבית ראשון ע"י התלבשותה בי' הדברות החקוקות בלוחות שבארון בנס ומעשה אלהים חיים [הוא עלמא דאתכסיא המקנן בעולם הבריאה כנודע ל"ח

לוח היום-יום

א' סיון, מ"ה לעמר

ראש חודש. עד י"ב בחדש - ועד בכלל - אין אומרים תחנון. זרוק חוטרא לאורא אעיקריה קאי. נחלה בלי מצרים הנחילו אבותינו רבותינו הקדושים לכבוד חסידים הראשונים, אשר בני בניהם ובני בנותיהם לדורותיהם, באיזה מדינה וסביבה שיהיו, יהיה אצלם אותו ה"עיקריה", והוא המשכת פנימיות הלב אל צור מחצבתו. לפעמים העיקריה מכוסה ונעלם בכמה לבושים, וזאת היא עבודת החפץ בחיים להסיר את הכיסוים ולקבוע לו זמני למוד בתורת החסידות ולנהוג במנהגי עדת החסידים.

נ"ך יומי - איוב פרק כ"ב

(א) וַיַּעַן אֱלִיפַז הַתְּמֹנִי וַיֹּאמֶר: (ב) הַלֵּאל יִסְכֹּן־גִּבֹּר פִּי־יִסְכֵּן עָלֵימוּ מִשְׁפִּיל: **הלאל יסכן גבר** - הלצורך ולהנאת היוצר יועיל גבר ויהנה כאשר ילמד דעת אל הבריות וחכמה, יסכן הראשון לשון הנייה, כמו: ותהי לו סוכנת (מלכים א א', ב'), והשני לשון למוד, כמו: ההסכן הסכנתי (במדבר כ"ב, ל'). וגם הראשון יתכן להיות נפתר לשון למוד הלטובת היוצר ולצרכו ילמד גבר כאשר ילמד השכל.

(ג) הַחֲפֹץ לְשֹׁדֵי כִּי תִצְדַּק וְאִם־בָּצַע פִּי־תִתֵּם דְּרָכֶיךָ:

החפץ לשדי - כמו כי מה חפצו בביתו אחריו (איוב כ"א, כ"א) ההנאה וחשש לו אם תצדיק מעשיך בהתווכח לפניו שיבא עמך להתווכח בדבריך. **ואם בצע** - ממון לו אם תתם דרכיך.

(ד) הַמִּירָאֲתָךְ יִכִּיחַךְ יָבֹוא עִמָּךְ בַּמִּשְׁפָּט:

המיראתך יוכיחך - או אם מיראה שיירא מפניך יבא ויתווכח עמך.

(ה) הֲלֹא רַעַתְךָ רַבָּה וְאִי־תִקַּח לְעֹנֹתֶיךָ:

הלא - יודע הוא כי רעתך רבה.

(ו) כִּי־תִחַבֵּל אַחֶיךָ חֲנָם וּבְגָדֵי עֲרוֹמִים תִּפְשִׁיט: (ז) לֹא־מִים עֵינֶיךָ תִּשְׁקָה וּמִרְעֵב תִּמְנַע־לָחֶם: (ח) וְאִישׁ זֹרֹעַ לֹו הָאָרֶץ וְנִשְׂוֹא פָּנָיו יֵשֵׁב בָּהּ:

ואיש זרוע לו הארץ - בתמיהה וכי מחמת שהיית גדול תירש את הארץ כלום הוא ראוי להתקיים. **ישב בה** - יאריך בה, כמו: ותשבו בקדש (דברים א' מ"ו).

(ט) אֲלֻמָּנוֹת שְׁלַחַת רִיקָם וְזֹרְעוֹת יִתְמִים יִדְכָּא: (י) עַל־כֵּן סְבִיבוֹתֶיךָ פְּחִים וַיִּבְהַלְךָ פֶּחַד פְּתָאִם: (יא) אֹו־חֶשֶׁךְ לֹא־תִרְאֶה וְשִׁפְעַת־מַיִם תִּכְסֶּךָ:

או חשך לא תראה - כלומר לא תתן עיניך ובטחונך בכח לאמר.

(יב) הֲלֹא־אֵלוֹהַ גְּבַה שָׁמַיִם וְרִאָה רֹאשׁ כּוֹכְבִים כִּי־רָמוּ:

הלא אלוה גובה שמים - ולא ישפיל לראות. **וראה ראש כוכבים כי רמו** - כמו וראה עניי (איוב י', ט"ו) שבסוף מענה החמישי, כלומר ונותן אתה עין בראש כוכבים כי רמו ובשביל כך אמרת.

(יג) וְאִמְרַתָּ מִה־יִדַּע אֵל הַבְּעַד עֲרַפֵּל יִשְׁפּוֹט:

מה ידע אל - במעשה החשך. **הבעד ערפל ישפוט** - הכנגד החשך הזה יראה וישפוט, הנה.

(יד) עֵבִים סִתְּרֵלוֹ וְלֹא יִרְאֶה וְחֹג שָׁמַיִם יִתְהַלֵּךְ:

עבים סתר - לפניו ולא יוכל לראות. **וחוג שמים יתהלך** - ולא ידע את אשר בארץ. **חוג** - עוגל מחוגת שמים, כמו: ובמחוגה יתארהו (ישעיהו מ"ד: י"ג), קומפש בלעז.

(טו) הָאָרֶח עֹלָם תִּשְׁמֹר אֲשֶׁר דָּרְכוּ מִתִּי־אָוֶן:

האורח עולם - הדרך הראשונים אשר מאז. **תשמור** - שמרת בלבך לזכור מה נהייתה בהם.

(טז) אֲשֶׁר־קִמְטוּ וְלֹא־עָת נָהָר יִוצֵק יִסּוּדָם:

קומטו ולא עת - נגזרו בלא עתם. **נהר וגו'** - ונהר של מבול או גפרית ואש של סדום הוצק ביסודם.

(יז) האמרים לאל סור ממנו ומה־יפעל שדי למו: (יח) והוא מלא בתיהם טוב ועצת רשעים רחקה מני: (יט) יראו צדיקים וישמחו ונקי ילעג־למו: (כ) אם־לא נכתד קימנו ויתרם אכלה אש:

אם לא נכתד קימנו - התשמור וראית אם לא נכתד יקומם. **קימנו** - כמו קומתו של אותו הדור, כמו: בית אל ימצאנו ושם ידבר עמנו (הושע י"ב, ה') - כמו עמו. **ויתרם** - גאותם. **אכלה אש** - ברותחין נדונו ר' תנחומא דרש (תנחומא נח ז'): שהיו בעלי קומה ולא מתו בתהומות ובאו עליהם רותחין מלמעלה וזה יתרם קימה יתרה שלהם, כך שמעתי.

(כא) הסֶכֶן־נָא עֲמוֹ וּשְׁלָם בְּהֶם תְּבוֹאֲתֶךָ טוֹבָה:

הסֶכֶן - למוד להיות עמו שלם. **ושלם** - ותהיה שלם ולא תחסר בהם בדברים האלה. **תבואתך טובה** - תבואך טובה.

(כב) קח־נָא מִפִּי תוֹרָה וְשִׁים אֲמָרְיוֹ בְּלִבְבְּךָ: (כג) אִם־תִּשׁוּב עַד־שְׁדֵי תִבְנֶה תִרְחִיק עוֹלָה מֵאֶהֱלֶךָ: (כד) וְשִׁית־עַל־עַפְרֹ בָצָר וּכְצוֹר נְחָלִים אוֹפִיר: **ושית על עפר בצר** - על אשר תשוב אליו תשית על הארץ חוסן ומבצרים. **וכצור נחלים** - הסלעים גבוהים שבנחלים עמוקים יהיה לך אוסף צבירת אופיר היא סגולת מלכים שהיו מסגלים ואוצרים זהב הבא מאופיר.

(כה) וְהִיָּה שְׁדֵי בְצָרֶיךָ וְכֶסֶף תוֹעֲפוֹת לָךְ:

והיה שדי בצריך - אם שדי זה קדש תמהתי על פתרונו שמשמעו קללה שימנה עם אויביו, כמו: ואת היית בעוכרי (שופטים י"א, ל"ה) - עם עוכרי. וע"י צורך נדונו מן המקראות חסרים (כמו והיה שדי שופט בצריך. ואם נוכל לאמרו חול לשון דיין וחוסן זה פתרונו:) והיה חוסן מבצריך, כמו: ושית על עפר בצר (איוב כ"ב, כ"ד) כלומר הון עתק תהיה נבצר. ולפי הענין כן פתרונו, שהרי סופו מוכיחו וכסף תועפות לך לשון חוסן, כמו: ותועפות ראם לו (במדבר כ"ג, כ"ב).

(כו) כִּי־אֶז עַל־שְׁדֵי תִתְעַנֵּג וְתִשָּׂא אֶל־אֱלֹהֵי פְּנִיךָ:

ותשא אל אלוה פניך - לא תבא להרים פניך אלא לשאול צרכיך הימנו.

(כז) תִּתְּתִיר אֱלֹהֵי וְיִשְׁמַעְךָ וְנִדְרֶיךָ תִּשְׁלַם:

ונדריך תשלם - מובטח אתה שירצו קרבנות תשלומי נדריך.

(כח) וְתִגְזַר־אָמַר וַיִּקַּם לָךְ וְעַל־דְּרָכֶיךָ נִגְהֶה אֹזֶר:

ויקם לך - כמו ויקום לך.

(כט) כִּי־הִשְׁפִּילוּ וְתִאֶמַר גּוֹה וְשַׁח עֵינָיִם יוֹשַׁע:

כי השפילו ותאמר גוה - ואם רואך דורך שפל תאמר בהבטחה להגביהו ויגבה. **ושח עינים** - בצרה הבאה (אליו) בעונו. **יושיע** - אותו אלוה בידך ובתפילתך.

(ל) יִמְלֹט אֵי־נִקֵּי וְנִמְלֹט בְּבָר כְּפִיךָ:

ימלט אי נקי - אין נקי, כמו: אי כבוד (שמואל א ד', כ"א) אין כבוד גלה כבוד מישראל, וכן: ולרוזנים אי שכר (משלי ל"א, ד') - אין שכר, אין נאה להם שכרות, שלשתן חברים מנחם במחלוקת אחת. ואע"פ שהן שתי תיבות מפרשין כן: ונמלט את אי נקי בבור כפוך.

יום שני // ב' סיון // יום המיוחס

הומש – שני פרשת נשא

(לח) {שני} {ס} ופקודי בני גרשון למשפחותם ולבית אבתם:
ומננני בני גרשון לזרעיתהון ולבית אבתהון.

(לט) מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן-חמשים שנה כלהבא לצבא לעבדה
באהל מועד:

מבר תלתין שניו ולעילא ועד בר חמשין שניו כל דאתי לחילא לפולחנא במשפן זמנא.

(מ) ויהיו פקדיהם למשפחתם לבית אבתם אלפים ושש מאות ושלשים:
והיו מננניהון לזרעיתהון לבית אבתהון תריו אלפיו ושית מאה ותלתין.

(מא) אלה פקודי משפחת בני גרשון כלהעבד באהל מועד אשר פקד
משה ואהרן על-פי יי:

אליו מננני זרענת בני גרשון כל דפלח במשפן זמנא דמנא משה ואהרן על מימרא דינ.

(מב) ופקודי משפחת בני מררי למשפחתם לבית אבתם:

ומננני זרענת בני מררי לזרעיתהון לבית אבתהון.

(מג) מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן-חמשים שנה כלהבא לצבא לעבדה
באהל מועד:

מבר תלתין שניו ולעילא ועד בר חמשין שניו כל דאתי לחילא לפולחנא במשפן זמנא.

(מד) ויהיו פקדיהם למשפחתם שלשת אלפים ומאתים:

והיו מננניהון לזרעיתהון תלתא אלפיו ומאתו.

(מה) אלה פקודי משפחת בני מררי אשר פקד משה ואהרן על-פי יי ביד-
משה:

אליו מננני זרענת בני מררי דמנא משה ואהרן על מימרא דינ בידא דמשה.

(מו) כלהפקדים אשר פקד משה ואהרן ונשיאי ישראל את-הלואים
למשפחתם ולבית אבתם:

כל מנננא דמנא משה ואהרן ורברבי ישראל ית לינאי לזרעיתהון ולבית אבתהון.

(מז) מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן-חמשים שנה כלהבא לעבד עבדת
עבדה ועבדת משא באהל מועד:

מבר תלתין שניו ולעילא ועד בר חמשין שניו כל דאתי למפלח פולחן פולחנא ופולחן מטול
במשפן זמנא.

עבודת עבודה - הוא השיר במצלתים וכנורות שהיא עבודה לעבודה אחרת.

ועבדת משא - כמשמעו.

(מח) ויהיו פקדיהם שמנת אלפים וחמש מאות ושמונים:

והיו מננניהון תמננא אלפיו וחמיש מאה ותמנו.

(מט) עַל־פִּי יי פָּקַד אֹתָם בְּיַד־מֹשֶׁה אִישׁ אִישׁ עַל־עֲבֹדָתוֹ וְעַל־מִשְׁאָו וּפְקֻדָּיו אֲשֶׁר־צִוָּה יי אֶת־מֹשֶׁה:

על מימרא דיי מנא יתהון בינא דמשה גבר גבר על פולחניה ועל מטוליה ומננוהי דפקיד יי ית משה.

ופקודיו אשר צוה יי את משה - ואותן הפקודים היו כמצוה, מבן שלשים ועד בן חמשים.

תהלים - פרקים י-יז

תניא – פרק נ"ג

ובבית שני שלא היה בו הארון והלוחות אמרו"ל שלא היתה שכינה שורה בו. פי' מדרגת שכינה שהיתה שורה בבית ראשון שלא כדרך השתלשלות העולמות אלא בבית שני היתה שורה כדרך השתלשלות והתלבשות מלכות דאצי' במלכות דבריאה ודבריא' במלכו' דיצירה ודיצי' בהיכל ק"ק דעשי' וק"ק דעשי' היה מתלבש בק"ק שבבהמ"ק שלמטה ושרתה בו השכינה מלכות דיצירה המלובשת בק"ק דעשיה. ולכן לא היה רשאי שום אדם ליכנס שם לבד כהן גדול ביה"כ ומשחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה בלבד ואפילו אחד שיושב ועוסק בתורה שכינה עמו כדאית' בברכו' פ"ק פי' שכינה עמו כדרך השתלשלות והתלבשות מלכות דאצילות במלכות דבריאה ויצירה ועשיה כי תרי"ג מצות התורה רובן ככולן הן מצות מעשיות וגם התלויות בדבור ומחשבה כמו ת"ת ובהמ"ז וק"ש ותפלה הא קיימא לן דהרהור לאו כדבור דמי ואינו יוצא ידי חובתו בהרהור וכוונה לבד עד שיוציא בשפתיו וקי"ל דעקימת שפתיו הוי מעשה ותרי"ג מצות התורה עם שבע מצות דרבנן בגימטריא כת"ר שהוא רצון העליון ב"ה המלובש בחכמתו יתברך המיוחדות באור א"ס ב"ה בתכלית היחוד וה' בחכמה יסד ארץ היא תורה שבעל פה דנפקא מחכמה עילאה כמ"ש בזהר דאבא יסד ברתא.

לוח היום-יום

ב' סיון, מ"ו לעמר

"אנא בכח" - דקבלת שבת - אומרים בלחש. "ופרוש עלינו" כו' - בקבלת שבת - בעמידה.

בשנת תקפ"ט חל שבת פרשת במדבר ה' בסיון. קודם הדלקת נרות של שבת אמר הצמח צדק מאמר "שאו את ראש גו' אבותם". פירוש "שאו" כפירוש הראב"ע מענין כי תשא את ראש. וביאור הענין שעל ידי עבודת הארת הנשמה שבגוף, נעשה עליה בראש ועצם הנשמה כמו שהיא למעלה והסביר כמה פסוקים ומאמרי זהר ומדרש.

בשבת בצהרים אמר רבינו הדרוש "וארשתיך לי לעולם" וביאורו שנדפסו בלקוטי תורה. ביום א' דחג השבועות אמר רבינו את הדרוש "וספרתם לכם" וביאורו - שנדפסו בלקוטי תורה. ביום השני דחג השבועות בסעודת יום טוב אמר רבינו את הדרוש "והחכמה מאין תמצא", והוא ביאור השני בענין תספרו חמשים יום הנדפס בלקוטי תורה.

נ"ך יומי - איוב פרק כ"ג

(א) {פ} וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמֶר: (ב) גַּם־הַיּוֹם מְרִי שְׁחִי יָדִי כַּבֵּדָה עַל־אֲנָחְתִּי:

גם היום - אחר כל תנחומין הללו. **מרי שיחי** - במקומו עומד כי אין תנחום בדבריכם. **ידי כבדה** - מכת נגעי תקיפה יותר מאנחתי שאיני קובל וצועק לפי מכתי.

(ג) מִי־יִתֶּן יַדְעֹתִי וְאִמְצָאֶהוּ אָבוֹא עַד־תְּכוֹנְתּוֹ:

ואמצאהו - לשופטי. **תכונתו** - מכון כסאו.

(ד) אָעֲרַכָּה לְפָנָיו מִשֶּׁפֶט וּפִי אֲמַלֵּא תוֹכְחוֹת:

משפט - הוכחת דברים.

(ה) אֲדַעָה מְלִים יַעֲנֵנִי וְאָבִינָה מִה־יֹּאמְרֵי־לִי:

אדעה מלים יענני - וגם אם יסתום אותי מלדבר לפניו שמא ידבר הוא עמי ואדעה מלים יענני רבי תנחומא).

(ו) הַבְּרִב־בַּח יִרְיֵב עַמְדֵי לֹא אֲדַ־הֵוֵא יֵשׁם בֵּי:

הברב כח - דברים ותוכחות של חטאיו יריב עמדי. **לא אך** - מכה וכפיה לא ישים בי אכפו ואימתו (ועוד יפתר) לא אך הוא ישים בי כי לא ישים בי אך הריב של תוכחת פשעי ולא תשומות עלילות.

(ז) שָׁם יֵשֶׁר נֹכַח עֵמוֹ וְאַפְלָטָה לְנֹצַח מִשֹּׁפְטֵי:

שם - במקום ריבנו. **ישר** - כושר מפעלותי יהא נוכח ונגלה ונראה עמו לפניו. **נוכח** - מוכח ושם אפלטה לנצח כי לא ימצא בי עון.

(ח) הֲזֵ קֶדֶם אֶהְלֵךְ וְאֵינְנוּ וְאַחֹר וְלֹא־אֲבִין לוֹ:

הן קדם - למעלה הוא חוזר למי יתן ידעתי וגו' (איוב כ"ג:ג'). **קדם** - מזרח, שנאמר: קדמה מזרחה (שמות כ"ז:י"ג ועוד). **אחור** - מערב הואיל והמזרח קדמת עולם נמצא המערב אחוריו של עולם.

(ט) שְׁמֵאוֹל בִּעֲשֵׂתוֹ וְלֹא־אֶחָז יַעֲטֹף יָמָיִן וְלֹא אֶרְאֶה:

שמאל - צפון. **בעשותו** - כשבראו לא עשה מקום כסאו שם שאראנו שם. **אחז** - תרגום של אראה (אונקלוס בראשית כ"א:ט"ז). ותדע שהטעם תחת האל"ף ואם לשון אחיזה הוא היה טעמו מלרע תחת החי"ת. **יעטוף ימין** - כיסה פני הדרום בפניו למען לא אראנו.

(י) כִּי־יִדַע דֶּרֶךְ עַמְדֵי בְּחֻנֵי כְּזָהָב אֵצֶא:

כי ידע דרך וגו' - אשר עמדי מהו לפיכך אינו בא לריב עמדי. **בחנני וגו' -** אשר כזהב אצא אם יריב עמדי.

(יא) בְּאֲשֶׁרוֹ אֶחְזָה רַגְלֵי דֶּרֶכּוֹ שְׁמֵרְתִי וְלֹא־אָט:

באשורו - במעגלו, כמו: אם תטה אשורי (איוב ל"א:ד'), כונן אשורי (תהלים מ':ג').
ולא אט - איני רגיל לנטות.

(יב) מִצֹּת שִׁפְתָיו וְלֹא אָמִישׁ מְחַקֵּי צַפְנֹתַי אֲמַר־פִּיו:

מחוקי צפנתי אמרי פיו - יותר מחוקי מזונותי הייתי זריז לצפון אמרי פיו, כמו: לחם חוקי (משלי ל':ח') - מזונותי.

(יג) וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יִשִּׁיבֵנוּ וְנִפְשׁוּ אֹתָהּ וַיַּעַשׂ:

והוא - לפי שהוא יחיד בעולם ויודע דעתן ומחשבתן של בריות ומה יש להם לדבר לפניו לפיכך תשובות מוכנות לפניו. **ומי ישיבנו -** לפיכך נפשו אותה ויעש.

(יד) כִּי יִשְׁלִים חֻקֵי וְכִהְנֶה רַבּוֹת עֲמּוֹ:

כי ישלים חקי - ידעתי כי לא ישיב ידו עד אשר ישלים חוק גזירותיו פורעניות אשר גזר עלי. **וכהנה רבות עמו -** כי כהנה רבות עשה.

(טו) עַל־כֵּן מִפְּנֵי אָבְהָל אֶתְבוֹנֵן וְאֶפְחָד מִמֶּנּוּ:

על כן - שאינו גומל לאדם כפי דרכיו. **מפניו אבהל -** וכשאתבונן בדרכיו אפחד ממנו.

(טז) וְאֵל הַרְדֵּךְ לִבִּי וְשִׂדֵי הַבְּהִילָנִי: (יז) כִּי־לֹא נִצַּמְתִּי מִפְּנֵי־חֹשֶׁךְ וּמִפְּנֵי כֶּסֶה־אֶפֶל:

כי לא נצמתי מפני חשך - בזאת אני נבהל כי לא נצמתי לחלוטין וצמיתות קבר מפני החשך הזה הבא עלי, וכן: לא כסה מפני את האופל הזה עד מותי. **ומפני כסה אפל -** על כי לא שבראש הפסוק חוזר.

יום שלישי // ג' סיון

הומש - שלישי פרשת נשא

(א) {שלישי} {פ} וַיְדַבֵּר יי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

וּמַלִּיל יי עִם מֹשֶׁה לְמִימַר.

(ב) צו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלְחוּ מִן־הַמַּחֲנֶה כָּל־צְרוּעַ וְכָל־זָב וְכָל טָמֵא לְנֶפֶשׁ:

פְּקִיד יְתַבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלְחוּ מִן מְשֻׁרְיָתָא כָּל דְּסָגִיר וְכָל דְּדָאִיב וְכָל דְּמָסָאב לְטָמִי נֶפְשָׁא.

צו את בני ישראל וגו' - פרשה זו נאמרה ביום שהוקם המשכן, ושמונה פרשיות

נאמרו בו ביום, כדאית' במסכת גיטין בפרק הניזקין (בבלי גיטין ס.:-). **וישלחו מן**

המחנה - שלש מחנות היו שם בשעת חנייתן: תוך הקלעים היא מחנה שכינה,

חניית הלויים סביב - כמו שמפורש בפרשת במדבר סיני - היא מחנה לוויה, ומשם

ועד סוף מחנה הדגלים לכל ארבעת הרוחות היא מחנה ישראל. הצרוע נשתלח

חוץ לכולן, הזב מותר במחנה ישראל ומשולח מן השתים, וטמא לנפש מותר אף

בשל לוויה ואינו משולח אלא משל שכינה. וכל זה דרשו רבותינו מן המקראות

במסכת פסחים (בבלי פסחים ס"ז.:-). **ליטמא נפשא דאינשא** (אונקלוס

במדבר ה', ב') - אומר אני שהוא לשון עצמות אדם בלשון ארמי, והרבה יש

בבראשית רבה: אנדריינוס שחיק טמיא - שחוק עצמות (בראשית רבה ע"ח, א').

(ג) מִזְכֹּר עַד־נִקְבָּה תִּשְׁלְחוּ אֶל־מַחֲוֹץ לְמַחֲנֶה תִּשְׁלְחוּם וְלֹא יִטְמְאוּ אֶת־

מַחֲנֵיהֶם אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָם:

מִדְּכֹר עַד נִקְבָּא תִּשְׁלְחוּ לְמַבְרָא לְמְשֻׁרְיָתָא תִּשְׁלְחוּנְיוֹן וְלֹא יִסְאַבוּן יְתַבְּנֵי מְשֻׁרְיָתָהוֹן דְּשְׂכִינְתֵי שְׂרָיָא בְּיַנְיָהוֹן.

(ד) וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלְחוּ אוֹתָם אֶל־מַחֲוֹץ לְמַחֲנֶה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יי

אֶל־מֹשֶׁה בֵּן עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

וַעֲבָדוּ כֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשִׁלְחוּ יְתָהוֹן לְמַבְרָא לְמְשֻׁרְיָתָא כְּמָא דְּמַלִּיל יי עִם מֹשֶׁה כֹן עֲבָדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

(ה) {פ} וַיְדַבֵּר יי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

וּמַלִּיל יי עִם מֹשֶׁה לְמִימַר.

(ו) דִּבֶּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אוֹ־אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל־חַטָּאת הָאֵדָם לְמַעַל

מַעַל בִּיהוָה וְאִשְׁמָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא:

מַלִּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גִּבְר אוֹ אִתָּא אַרְי יַעֲבָדוּן מִכָּל חוּבֵי אַנְשָׁא לְשִׁקְרָא שְׁקֵר קָדָם יי וַיַּחֲבוּב אַנְשָׁא הַהוּא.

למעול מעל ביי - הרי חזר וכתב כאן פרשת גזל ונשבע לשקר, היא האמורה

בפרשת ויקרא: ומעלה מעל ביי וכחש בעמיתו וגו' (ויקרא ה':כ"א). ונשנית כאן

בשביל שני דברים שנתחדשו בה: האחד שכתוב כאן: והתודו (במדבר ה':ז') -

לימד שאינו חייב חומש ואשם על פי עדים עד שיודה בדבר, והשיני שפירש על

גזל הגר שהוא ניתן לכהנים (במדבר ה':ח').

(ז) וְהִתְוֹדוּ אֶת־חַטָּאתֵם אֲשֶׁר עָשׂוּ וְהָשִׁיב אֶת־אֲשָׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְחִמִּישְׁתּוֹ יִסֹּף עָלָיו וְנָתַן לְאִשֶּׁר אֲשֶׁם לוֹ:

וינדון ית חוביהון דעבדו ונתביב ית חובתיה ברישיה וחומשיה יוסיף עלוהי ויתין לדחב ליה.
את אשמו בראשו - הוא הקרן שנשבע עליו. **לאשר אשם לו** - למי שנתחייב לו.

(ח) וְאִם־אֵין לְאִישׁ גֹּאֵל לְהָשִׁיב הָאֲשָׁם אֵלָיו הָאֲשֶׁם הַמוֹשֵׁב לֵי לְכֹהֵן מִלְבָּד אֵיל הַכִּפְרִים אֲשֶׁר יִכְפְּרֵבוּ עָלָיו:

ואם לית לגבר פריק לאתבא חובתא ליה חובתא דמתביב קדם יי לכהנא בר מדכר פפורא דיכפר ביה עלוהי.

ואין לאיש גואל - שמת התובע שהשביעו ואין לו יורשין. **להשיב האשם אליו** - כשנמלך זה להתודות על עונו. ואמרו רבותינו (ספרי במדבר ה'ח'): וכי יש לך איש בישראל שאין לו יורשין, או אח או בן אח, או שאר בשר הקרוב קרוב ממשפחת אביו למעלה עד יעקב? אלא זה הגר שמת ואין לו יורשין. **האשם המושב לכהן** - זה הקרן והחומש. **לי"י לכהן** - קנאו השם, ונתנו לכהן שבאותו משמר. **מלבד איל הכפורים** - האמור בויקרא שהוא צריך להביא.

(ט) וְכָל־תְּרוּמָה לְכָל־קֹדֶשׁ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־יִקְרִיבוּ לְכֹהֵן לֹא יִהְיֶה: וְכָל אֶפְרָשִׁיתָא לְכָל קוֹדֶשִׁיא דבְּנֵי יִשְׂרָאֵל דִּיקְרִבוּ לְכֹהֵנָא דִּילִיהּ יְהִי.

וכל תרומה וגו' - אמר ר' ישמעאל: וכי תרומה מקריבין לכהן, והלא הוא מחזר אחריה לבית הגרנות? מה תלמוד לומר: אשר יקריבו לכהן - אילו הביכורים, שנאמר בהם: תביא בית י"י אלהיך (שמות כ"ג:י"ט). ואיני יודע מה יעשה בהן, תלמוד לומר: לכהן לו יהיה - בא הכתוב ולימד על הביכורים שיהו ניתנין לכהן.

(י) וְאִישׁ אֶת־קֹדֶשׁוֹ לֹא יִהְיֶה אִישׁ אֲשֶׁר־יִתֵּן לְכֹהֵן לֹא יִהְיֶה: וְגִבֹר יִתְּמַעֵר קוֹדֶשׁוֹהִי דִּילִיהּ יְהִי גִבֹר דִּיקְרִבוּ לְכֹהֵנָא דִּילִיהּ יְהִי.

ואיש את קדשיו לו יהיו - לפי שנאמרו מתנות כהונה ולויה, יכול יבאו ויטלום בזרוע, תלמוד לומר: ואיש את קדשיו לו יהיו - מגיד שטובת הנאתן לבעלים. ועוד מדרשים הרבה דרשו בו בסיפרי (ספרי במדבר ה'י'). ומדרש אגדה: **ואיש את קדשיו** - שמעכב את מעשרותיו ואינו נותן, לו יהיו - המעשרות, סוף שאין שדהו עושה אלא אחד מעשרה שהיתה לימודת לעשות. **ואיש אשר יתן לכהן** - מתנות הראויות לו. **לו יהיה** - הרבה.

תהלים - פרקים יח-כב

תניא - פרק נ"א

וז"ש הינוקא דנהורא עילאה דאדליק על רישיה היא שכינתא אצטריך למשחא פי' להתלבש בחכמה הנק' שמן משחת קדש כמ"ש בזהר ואינון עובדין טבין הן תרי"ג מצות הנמשכות מחכמתו ית' כדי לאחוז אור השכינה בפתילה היא נפש החיונית שבגוף הנקראת פתילה עד"מ כי כמו שבנר הגשמי האור מאיר ע"י כליון ושריפת הפתילה הנהפכת לאש כך אור

השכינה שורה על נפש האלהית על ידי כליון נפש הבהמית והתהפכותה מחשוכא לנהורא וממיררו למתקא בצדיקים או לפחות ע"י כליון לבושיה שהן מחשבה דבור ומעשה והתהפכותן מחשך הקליפות לאור ה' א"ס ב"ה המלוכב ומיוחד במחשבה דבור ומעשה תרי"ג מצות התורה בכינונים כי ע"י התהפכות נפש הבהמית הבאה מקליפ' נוגה מחשוכא לנהורא וכו' נעשה בחי' העלאת מ"ן להמשיך אור השכינה היא בחי' גילוי אור א"ס ב"ה על נפשו האלהית שבמוחין שבראשו ובוה יובן היטב מ"ש כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא וכמ"ש במ"א:

נשלם חלק ראשון בעז"ה ית' וית'

לוח היום-יום

ג' סיון, מ"ז לעמר

כשהסתפרו בימי הגבלה, קודם ערב חג השבועות, לא היתה רוח אבי אדמו"ר נוחה מזה.

המעייין בשיטת תוד"ה תורה (שבת פט. א) יבין, שחג השבועות הוא זמן עת רצון למעלה, והשם יתברך מטריד את המקטרג על עם ישראל, כדוגמת הטרדתו בשעת התקיעות בראש השנה ויום הקדוש דצום יום הכיפורים.

נ"ך יומי - איוב פרק כ"ד

(א) מְדוּעַ מִשְׁדֵּי לֹא־נִצְפְּנוּ עֵתִים וְיִדְעוּ לֹא־חָזוּ יָמָיו:

מדוע משדי לא נצפנו עתים - קבלה הוא זה למה לא נצפנו עתי ימי האדם מן הקב"ה שלא ידע יום מות האדם שמא לא ימהר פורענות ויקדמנו יום המיתה. **ויודעיו לא חזו ימיו** - מיום האדם, כמו: חדש ימים (ומתרגמין עידן בעידן). דבר אחר: מדוע יודעיו ואוהביו של הקב"ה אינן יכולין לראות סוף דרכיו ומדותיו. **ימיו** - זו היא דרך שנהג בימיו, כמו: לא יחרף לבבי מימי (איוב כ"ז, ו').

(ב) גְּבֻלוֹת יִשְׁיגוּ עֵדֶר גְּזָלוּ וַיִּרְעוּ:

ומה הן המדות התמוהות? **גבולות ישיגו** - אותן שדרכן להסיג גבולות שהן קונין שדות כנגד שדות אחרים ובלילה הם מרבים גבוליהם שהיו עושים גדריהם בלילה בתוך תחום שכיניהם (וזהו משיג דמתרגמין משגה שהיו משגים הגבול). **עדר גזלו וירעו** - לעצמן.

(ג) חֲמֹר יְתוּמִים יִנְהֲגוּ יַחְבְּלוּ שׁוֹר אֱלֻמְנָה:

חמור יתומים ינהגו - ועושין כל רעות האמורות בענין, סוף דבר ואלוה לא ישים תפלה (איוב כ"ד, י"ב) להודיעם עוונם ולהמציאם גמולם.

(ד) יֵטוּ אַבְיָנִים מִדֶּרֶךְ יַחַד חֲבָאוּ עַנְיֵי־אֶרֶץ:

יחד חובאו - עניי ארץ מפני שיראים מהם.

(ה) הַן פְּרָאִים | בְּמִדְבָּר יֵצְאוּ בַּפְּעֵלָם מִשְׁחָרֵי לְטָרֵף עֲרֵבָה לֹא לָחֶם לַנְּעָרִים:

הן פראים - הפראים שהם לימודי מדבר לארוב את העוברים. **יצאו בפעלם** - יצאו למלאכתן ומה היא הפעולה משחרי לטרף מבקשים לטרף. **ערבה לו לחם לנערים** - למשרתיו ונעריו של רשע הערבה והמדבר הווה לו לחם לצרכם שמשם הוא חוטף ואוכל וגוזל מה שהם אוכלים, לנערים הם ההולכים אתו לגזול, כמו: רק אשר אכלו הנערים (בראשית י"ד, כ"ד).

(ו) בַּשָּׂדֶה בְּלִילֹ [יִקְצְרוּ] (יקצירו) וְכָרֶם רָשַׁע יִלְקְשׁוּ:

בשדה - של אחרים. **בלילו** - יבולו. **יקצורו** - לגזול. **וכרם רשע ילקשו** - וכרמים של אחרים הרשעים האלו נוטלים פריים, ילקשו אשפריימנ"ט נוטלים לקש שלהם, לקש לשון צמח פרי, כמו: בתחלת עלות הלקש (עמוס ז', א') - תירגם יונתן: צימוח. וכן יסד ר"א (הושענא אדמה מארר לר"א הקליר): לקש מארבה. (דבר אחר: **וכרם רשע ילקשו** - ילקשו אותה מהשחיתה כי את של העניים ויתומים הם אוכלים, ילקשו, כמו: ופיהם פערו למלקוש (איוב כ"ט, כ"ג) זמן ארוך, וכמו: לקישיא ללבן).

(ז) עָרוֹם יִלְיָנוּ מִבְּלֵי לְבוֹשׁ וְאֵין כְּסוּת בְּקָרָה:

ערום ילינו - הם מלינים את העניים. **מבלי לבוש** - שנטלו כסוין.

(ח) מִזֶּרֶם הָרִים יִרְטְבוּ וּמִבְּלֵי מַחְסֵה חֲבָקוֹ-צוֹר:

מזרם - היורד מן ההרים ירטבו ויתלחלחו אותן הערומים לפי שמבלי כיסוי אין מחסה להחסות בו. **חבקו צור** - נחבאים בנקיקי הסלעים וגם שם הזרם יורד ומקלח עליהם ורוטבם, רטוב תרגום של לח וכל מי שאינו מנוגב קרוי לח. **ירטבו** - מויישטא בלעז.

(ט) יִגְזְלוּ מִשָּׂדֶה יָתוֹם וְעַל-עֲנִי יִחַבְּלוּ:

משד יתום - יניקת היתום מקום מוצא מאכלו ומזונותיו, כמו: ושוד מלכים תינקי (ישעיהו ס', ט"ז). **יחבלו** - לשון אם חבול תחבול (שמות כ"ב, כ"ה) וכמו חבול לא יחבול (יחזקאל י"ח, ט"ז).

(י) עָרוֹם הִלְכוּ בְּלֵי לְבוֹשׁ וְרַעֲבִים נִשְׂאוּ עֹמֶר:

הלכו - הם הלכוהו בלי לבוש. **ורעבים נשאו עומר** - ומרעבים נטלו העומרים של לקט ועוד יפתר ורעבים אותם שהיו נושאים עומר לפי שאלו גוזלים אותם מהם והיו נשאים רעבים.

(יא) בֵּין-שׁוֹרֹתֶם יִצְהִירוּ יְקָבִים דָּרְכוּ וַיִּצְמְאוּ:

בין שורותם יצהירו - ויעשו שמן, בעלי זתים. **ויקבים דרכו** - בעלי כרמים. **ויצמאו** - לאחר זמן לפי שאלו הרשעים גוזלים אותם מהם. **בין שורותם** - כמדומה לי שעושין הזתים שורות שורות בבית הבד והיצהר זב ביניהם.

(יב) מִמֶּעֵיר מְתִים | יִנְאָקוּ וְנִפְשְׁ-חַלְלִים תִּשְׁוַע וְאַלֹּהָ לֹא-יֵשִׁים תִּפְלָה:

מעיר מתים ינאקו - מתיה וטוביה של עיר ינאקו מחמת אותן האונסין. **לא ישים תפלה** - להקפיד עליהם וליקח נקמה.

(יג) הַמָּה | הָיוּ בַמַּרְדֵי אֹר לֹא־הִכִּירוּ דְרָכָיו וְלֹא יָשְׁבוּ בְנִתִּיבָתָיו:

המה - הרשעים האלה הם דור המבול שמרדו באור, בשביל המטר שהיה עולה מן הארץ ולא היו צריכים לכלום.

(יד) לְאֹר יִקְוּם רוּצַח יִקְטֹל־עֲנִי וְאַבְיוֹן וְבַלְיָה יְהִי כַגִּבּ:

לאור יקום - אם היו עומדים ביום היו הורגים עוברי דרכים. **ובליה יהי כגנב** - לחתור בתים.

(טו) וְעֵין נֹאֵף | שְׁמֶרָה נֶשֶׁף לֵאמֹר לֹא־תִשׁוּרְנִי עֵין וְסִתֵּר פְּנִים יִשִּׁים:

ועין נואף - והנואף שבהם היה שומר וממתין עד נשף לאמר וגו'. **וסתר** - ובסתר ישים פניו לעבור עבירה, שעל כל אלה היו חשודין דור המבול על הגזל שנאמר: ותמלא הארץ חמס (בראשית ו', י"א), ועל העריות שנאמר: כי השחית כל בשר (בראשית ו', י"ב).

(טז) חֲתָר בַּחֲשֵׁךְ בְּתַיִם יוֹמָם חֲתָמוּ־לָמוּ לֹא־יִדְעוּ אֹר:

יומם חתמו למו - אותם שהיו חלשים מהם מעשו' לסטיו' ביום היו חותרים בבתים בלילה וביום היו חתומים ומסוגרים בבתיהם. **לא ידעו אור** - לא היו מכירין את האור ולא היה עת מהלכם.

(יז) כִּי יַחֲדוּ בְּקָר לָמוּ צִלְמוֹת כִּי־יִכִּיר בְּלֵהוֹת צִלְמוֹת:

כי יחדו בקר למו צלמות - שביום היו נסגרים ובלילה היו הולכים למחתרתם ולא היו יראים מן המזיקים כלל. **כי יכיר בלהות צלמות** - מכיר היה כל א' שדים המבהילים ולא היה ירא מהם. ורבותינו פירשו (סנהדרין קט, א): יומם חתמו למו (איוב כ"ד, ט"ז) - ביום היו עושים סימנים היכן מרתפו של בית והיכן גנזיו של עשיר שהיו מפקידין אפרסמון אצל בעלי בתים עשירים ויודעים הם שיניחנו בבית גנזיו ובלילה מריחין והולכים שם וחותרים שם.

(יח) קַל־הוּא | עַל־פְּנֵי־מַיִם תִּקְלָל חִלְקָתְם בְּאַרְץ לֹא־יִפְנָה דֶרֶךְ כְּרָמִים:

קל הוא על פני מים - כשהיו הצדיקים נח ומתושלח מוכיחים אותם ואומרים להם שעתיד המבול לבא עליהם היו אומרים קלים אנו לשוט על המים ויש לנו גומא ודברים קלים לעשות מהם אניות ולשוט. **תקולל חלקתם בארץ לא יפנה דרך כרמים** - היו מקללים את חלקם בארץ לאמר לא יפנה דרך הטוב, בדרכי הצדיקים הרמים ושוכנים ברומם של עולם. לשון אחר: **כרמים** - הם הצדיקים ופרנסי הדור, כמו: ונתתי לה את כרמיה משם (הושע ב', י"ז), ת"י: ית פרנסהא. היו מקללים את חלקם בארץ לאמר לא יפנו דרך הטוב, נשבעים שלא יפנו את דרכם. לשון אחר: **תקולל חלקתם** - מתקלקלת היתה חלקתם שהיו משחיתים זרעם לבטלה, כמו: כי השחית כל בשר את דרכו (בראשית ו', י"ב), תקולל לשון קלקול, כמו: בעון אשר ידע כי מקללים להם בניו (שמואל א ג', י"ג). לשון אחר: **תקולל חלקתם** - הדורות שאחריהם מקללים בהם מי שפרע מדור המבול, כ"ש.

לשון אחר: **תקולל חלקתם לא יפנה דרך כרמים** - לא היו מקבלים תוכחה מן הטובים. לשון אחר: היו קלים לשוט בספינות להרוג ולחמוס ממון ודרך יישוב בני אדם ונטיעת כרמים אין חושש לילך.

(יט) **צִיָּה גַם־חֹם יִגְזְלוּ מִימֵי־שֶׁלֶג שְׁאֹל חֲטָאוּ:**

ציה גם חום יגזלו - מפני רעתם גרמו להם שנה אחת להשתנות עולם מששה סדריו זרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף (בראשית ח', כ"ב). **מימי שלג** - כמו ומימי שלג גם אותם גזלו מן העולם לפי ששאל חטאו יש תיבות חסירות ווי"ן, כמו: ואני ככבש אלוף (ירמיהו י"א, י"ט) והוא נפתר ככבש ואלוף עוד הרבה במחברת מנחם בן סרוק.

(כ) **יִשְׁכַּחְהוּ רְחֵם | מִתְּקוֹ רְמָה עוֹד לֹא־יִזְכָּר וְתִשָּׁבֵר כְּעֵץ עוֹלָה:**

ישכחיהו רחם - אמו, דרש רבי תנחום שהיו דור המבול נוטלים את בניהם ונותנים אותם תחתיהם לסתום ארובות התהום ואפילו אמו לא היתה מרחמת עליו. **מתקו רמה** - למות ולאכול רמה בשרם. **עוד לא יזכר** - בשנה אחת נעקרו ועל ארכא שניתן להם מתחילה היה איוב קובל שהרבה מתו ולא ראו בפורענות זה.

(כא) **רַעְיָה עֵקְרָה לֹא תִלְדַּ וְאַלְמָנָה לֹא יִיטִיב:**

רועה עקרה לא תלד - כך היה מנהגם נושא שתי נשים אחת לתשמיש ואחת לבנים זו שעומדת לתשמיש משקה כוס עיקרין כדי שלא תלד עולמית ומאכילה תפנוקים ומרחיצה ומקשטה כדי שתהא נאה וזו העומדת לבנים מלבישה בגדי אלמנות ומרעיבה וזהו שאומר העקרה שלא תלד היה רועה ומטיב ואת האלמנה שעומדת לבנים לא ייטיב.

(כב) **וּמִשָּׁד אַבִּירִים בְּכַחוֹ יָקוּם וְלֹא־יֵאֱמִין בַּתְּיִין:**

ומשך - הקב"ה אותן אבירים בכחו לפורענות ולמחייה מתוך ארכא שהאריך להם. **יקום** - יום אחד. **ולא יאמין בחיין** - כמו בחיים ביום הזה נבקעו כל וגו' (בראשית ד', י"א).

(כג) **יִתְּנֶלֶוּ לְלֶבְטַח וְיִשְׁעוּן וְעֵינֵיהוּ עַל־דְּרָכֵיהֶם:**

יתן לו לבטח - עד יום אידם ונשענו.

(כד) **רֹזְמוֹ מְעֵט | וְאַיִנָּנוּ וְהַמָּכוּ כִּכְלִ יִקְפְּצוּן וְכִרְאֵשׁ שִׁבְלֵת יִמְלוּ:**

רזמו מעט - נסתלקו מן העולם כמעט רגע. **והומכו** - נדכאו ונתמסכנו. **ככל יקפצון** - כשאר כל הנקפצים ונמלטים בעת קציר ובציר ומסיק שנקפצים יחד כן תמו כרגע.

(כה) **וְאִם־לֹא אָפוּ מִי יִכְזִיבְנֵי וְיִשֵּׁם לְאֵל מְלֶתִי:**

ואם לא אפו - כאשר אמרתי יבא אחד מכם ויכזיבני. **וישם לאל מלתי** - שאני מהרהר אחריו לדעת מדותיו שמאריך אף לרשעים, ואת אוהביו כמוני הוא מייסר ואינו ממיתן כמו שקובל: כי לא נצמתי מפני חושך (איוב כ"ג, י"ז) ואלו שגבולות ישיגו וכל אלה עשו לא הוכו בייסורין.

(טו) וְהִבִּיא הָאִישׁ אֶת־אִשְׁתּוֹ אֶל־הַכֹּהֵן וְהִבִּיא אֶת־קִרְבָּנָהּ עָלֶיהָ עֲשִׂירֵת הָאִיפָה קֶמַח שְׁעָרִים לֹא־יִצַק עָלָיו שָׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלָיו לִבְנָה כִּי־מִנְחַת קִנְאֹת הִוא מִנְחַת זִכְרוֹן מִזִּכְרוֹן עֵוֹן:

וייתי גוברא ית אנתתיה לות כהנא וייתי ית קורבנה עלה חד מן עשרא בתלת סאין קמח שערין לא יריק עלוהי משחא ולא יתין עלוהי לבונתא ארי מנחת קנאתא הוא מנחת דוכרנא מדכרת חובין.

קמח - שלא יהא מסולת. **שעורים** - ולא חטים, היא עשתה מעשה בהמה וקרבנה מאכל בהמה. **לא יצק שמן** - שלא יהא קרבנה מהודר, שהשמן קרוי אור והיא עשתה בחשך. **ולא יתן עליו לבנה** - שהאמהות נקראו לבנה, אל גבעת הלבונה (שיר השירים ד', ו'), והיא פירשה מדרכיהן. **כי מנחת קנאת הוא** - הקמח הזה, קמח לשון זכר. **מנחת קנאות** - מעוררת עליה שתי קנאות: קנאת המקום וקנאת הבעל.

(טז) וְהִקְרִיב אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְהֶעֱמְדָהּ לִפְנֵי יי:

ויקריב יתה כהנא ויקימנה קדם יי.

(יז) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיָּם קִדְשִׁים בְּכָל־חֶרֶשׁ וּמִן־הָעֶפֶר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקִרְקַע הַמִּשְׁפָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל־הַמִּים:

ויסב כהנא מי כיור במאן דחסף ומן עפרא דיהי באיסורי משכנא יסב כהנא ויתין למיא.

מים קדושים - שקדשו בכיור, לפי שנעשה מנחשת מראות הצובאות, וזו פירשה מדרכיהן שהיו נבעלות לבעליהן במצרים תחת התפוח, וזו קילקלה לאחר, תיבדק בו. **בכלי חרש** - היא השקת את הנואף יין משובח בכוסות משובחים, לפיכך תשתה מים במקידה בזויה של חרס.

(יח) וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה לִפְנֵי יי וּפָרַע אֶת־רֹאשׁ הָאִשָּׁה וְנָתַן עָלֶיהָ כִּפְיָהּ אֶת מִנְחַת הַזִּכְרוֹן מִנְחַת קִנְאֹת הִוא וּבִיד הַכֹּהֵן יִהְיוּ מִי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים:

ויקים כהנא ית אנתתא קדם יי ויפרע ית רישא דאנתתא ויתין על דהא ית מנחת דכרנא מנחת קנאתא היא ובידא דכהנא יהון מיא מרינא מלטטיא.

והעמיד הכהן וגו' - והלא כבר כתוב: והעמידה לפני יי (במדבר ה', ט"ז), אלא מסייעין היו אותה ממקום למקום כדי לייגעה, שתטרף דעתה ותודה. **ופרע** - סותר את קליעות שיערה כדי לבזותה, מכאן לבנות ישראל שגילוי הראש גנאי להן. **לפני יי** - בשערי ניקנור, הוא שער העזרה המזרחי דרך כל הנכנסין. **ונתן על כפיה** - לייגעה, אולי תטרף דעתה ותודה, ולא ימחה שם המיוחד על המים. [שאם לתנופה הוא, כמו: ונתן על כפי הנזיר (במדבר ו', י"ט), יכתוב כאן: ונתן על כפיו]. **המרים** - על שם סופן שהן מרים לה. **המאורים** - המחסרין אותה מן העולם, לשון: סילון ממאיר (יחזקאל כ"ח, כ"ד). ולא יתכן לפרש מים ארורים, שהרי קדושות הן, ולא ארורים כת' הכתוב, אלא מאררין את אחרים. ואף אונקלוס לא תירגם: ליטיא, אלא: מלטטיא - מראות קללה בגופה של זו.

(יט) וְהִשְׁבִּיעַ אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְאָמַר אֶל־הָאִשָּׁה אִם־לֹא שָׁכַב אִישׁ אִתְּךָ וְאִם־לֹא שְׁטִית טְמֵאָה תַּחַת אִישׁ הַנָּקִי מִמֵּי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה:

ויומי יתה פהנא וימר לאתתא אם לא שכיב גבר יתיך ואם לא סטית לאסתאבא בר מבעליך הוי זפאה מפיא מרירא מלטטיא האלין.

השביע אותה וגו' - ומה היא השבועה: אם לא שכב - הנקי, הא אם שכב - חנקי, שמכלל לאו אתה שומע הין, אלא שמצוה לפתוח בדיני נפשות תחילה לזכות.

(כ) ואת כי שטית תחת אישך וכי נטמאת ויתן איש בך את-שכבתו מבלעדי אישך:

ואת ארי סטית בר מבעליך וארי אסתאבת ויהב גבר בידך תת שכבתיה בר מבעליך. **ואת כי שטית** - אם שטית, כי משמש לשון אם.

(כא) והשביע הפהן את-האשה בשבעת האלה ואמר הפהן לאשה יתן יי אותך לאלה ולשבעה בתוך עמך בתת יי את-ירכך נפלת ואת-בטןך צבה: ויומי כהנא ית אתתא במומתא דלוטא וימר כהנא לאתתא יתין יי יתיך ללוט ולמומי בגו עמיך בדיתי יי ית לרפיך מסיא וית מעכלי נפיחין.

שבועת האלה - שבועה של קללה. **יתן אותך לאלה** - יהו הכל מקללין בך: יבואך כדרך שבא על פלונית. **ולשבועה** - שיהו נשבעין בך: אם לא יארע לי כדרך שאירע לפלונית. וכן הוא אומר: והנחתם שמכם לשבועה לבחירי (ישעיהו ס"ה, ט"ו), שהצדיקים נשבעין בפורענותן של רשעים. וכן לעינין הברכה: ונברכו בך וגומ' (בראשית י"ב, ג'), בך יברך ישראל וגומ' (בראשית מ"ח, כ'). **את ירכך וגומ'** - בקללה הקדים ירך לבטן, לפי שהיא התחילה בעבירה תחילה. **צבה** - כתרגומו, נפוחה.

(כב) וזבאו המים המאריים האלה במעיך לצבות בטן ולנפל ירך ואמרה האשה אמן | אמן:

וייעלו מפיא מלטטיא האלין במעכי לאפחא מעיו וילאמסא יירך ותימר אתתא אמן אמן. **לצבות בטן** - כמו: להצבות בטן, זהו שימוש פתח שהלמ"ד נקודה בו, וכן: לנחותם הדרך (שמות י"ג:כ"א), וכן: לראותכם בדרך אשר תלכו בה (דברים א':ל"ג), וכן: ולנפיל ירך - להפיל הירך, שהמים מצבין את הבטן ומפילים את הירך. **לצבות בטן ולנפיל ירך** - בטנו ויריכו של בועל, או אינו אלא של נבעלת? כשהוא אומר: ירכך נופלת ובטןך צבה (במדבר ה':כ"א) - הרי של נבעלת אמור. **אמן אמן** - קבלת שבועה: אמן אם איש זה, אמן אם איש אחר, אמן על האלה, אמן על השבועה.

(כג) וכתב את-האלת האלה הפהן בספר ומחה אל-מי המרים: ויכתוב ית לוטיא האלין כהנא בספרא וימחוק למפיא מרירא.

(כד) והשקה את-האשה את-מי המרים המאריים וזבאו בה המים המאריים למרים:

וישקי ית אתתא ית מפיא מרירא מלטטיא וייעלו בה מפיא מלטטיא ללוט.

השקה את האשה - אין זה סדר המעשה, שהרי בתחילה מקריב מנחתה. אלא הכתוב מבשרך שכשישקנה יבאו בה למרים. לפי שנאמר: בטן וירך (במדבר ה':כ"ב), מנין לשאר כל הגוף? תלמוד לומר: ובאו בה - בכולה. אם כן, מה תלמוד

לומר: בטן וירך (במדבר ה': כ"ב), לפי שהן התחילו בעבירה תחילה, לפיכך התחיל מהן הפורענות. **למרים** - להיות לה רעים ומרים.

(כה) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיַּד הָאִשָּׁה אֶת מִנְחַת הַקִּנְיָאִת וְהִנִּיף אֶת־הַמִּנְחָה לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיב אֹתָהּ אֶל־הַמִּזְבֵּחַ:

וישב פהנא מידא דאפתא ית מנחתא דקנאיתא ויריס ית מנחתא קדם יי ויקריב יתה למדבחה.

והניף - מוליך ומביא מעלה ומוריד, ואף היא מניפה עמו, שידה למעלה מידו של כהן. **והקריב אותה** - זו היא הגשתה בקרן מערבית דרומית של מזבח קודם קמיצה כשאר מנחות.

(כו) וְקִמֵץ הַכֹּהֵן מִן־הַמִּנְחָה אֶת־אֲזִכְרֹתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַה וְאַחַר יִשְׁקָה אֶת־הָאִשָּׁה אֶת־הַמַּיִם:

ויקמוץ פהנא מן מנחתא ית אדכרתה ויסיק למדבחה ויבתר פן ישקי ית אפתא ית מנא. **אזכרתה** - הוא הקומץ, שעל ידי הקטרתו מנחה באה לזכרון לגבוה.

(כז) וְהִשְׁקָה אֶת־הַמַּיִם וְהִיְתָה אֶס־נְטֻמָּאָה וְתִמְעַל מֵעַל בְּאִשָּׁהּ וּבָאוּ בָּהּ הַמַּיִם הַמְּאָרְרִים לְמַרְיָם וְעַבְתָּהּ בְּטִנָּה וּנְפִלָּה יִרְכָּה וְהִיְתָה הָאִשָּׁה לְאֵלָה בְּקִרְבַּ עֲמָה:

וישקינה ית מנא ותהי אם אסתאבת ושקרת שקר בבעלה וייעלוו בה מנא מלטטינא ללנט ויפחון מעהא ותתמסי ירפה ותהי אפתא ללנטא בגו עמה.

והשקה את המים - לרבות שאם אמרה איני שותה לאחר שנמחקה מגילה, מערערין אותה ומשקין אותה בעל כרחה, אלא אם כן אמרה טמאה אני. **וצבתה בטנה וגו'** - אף על פי שבקללה (במדבר ה', כ"א) ירך תחלה, אין המים בודקין אלא דרך כניסתן בה. **והיתה האשה לאלה** - כמו שפירשתי (רש"י במדבר ה', כ"א): שיהו הכל אלין בה. **בקרב עמה** - הפרש בין אדם המתנוול במקום שניכר, לאדם המתנוול במקום שאין ניכר.

(כח) וְאִם־לֹא נְטֻמָּאָה הָאִשָּׁה וְטִהַרָה הָיָה וְנִקְתָּה וְנִזְרַעָה זֶרַע: וְאִם לֹא אִסְתָּאבַת אִתָּתָא וְדַכְיָה הִיא וְתַפּוּק זַפָּאָה וְתַעַדִּי עַדוּי.

ואם לא נטמאה האשה - בסתירה זו. **וטהורה היא** - ממקום אחר. **ונקתה** - ממים המרים, ולא עוד אלא ונזרעה זרע - היתה יולדת בצער - תלד בריוח מעתה, שחורים - יולדת לבנים.

(כט) זֹאת תֹּרַת הַקִּנְיָאִת אֲשֶׁר תִּשְׁטֶה אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁהּ וְנְטֻמָּאָה: דָּא אֲוִרִיתָא דְקִנְיָתָא דְתַסְטִי אִתָּתָא בְּרַ מִבְּעֵלָה וְתַסְתָּאב.

[**זאת תורת הקנאות אשר תשטה ונטמאה** - הרי פירשתי לך תורת מי שקינא לאשתו ונטמאה, שעד אחד נאמן בה בטומאתה, כמו שאמור למעלה: ועד אין בה (במדבר ה', י"ג).]

(ל) אִו אִישׁ אֲשֶׁר תִּעְבֵּר עָלָיו רוּחַ קִנְיָאָה וְקִנְיָא אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהִעֲמִיד אֶת־הָאִשָּׁה לִפְנֵי יי וְעָשָׂה לָהּ הַכֹּהֵן אֶת כָּל־הַתּוֹרָה הַזֹּאת:

או גבר דתעבר עלוהי רוח קנאה ויקני ית אפתיה ויקים ית אפתא קדם יי ויעביד לה פהנא ית כל אוריתא הדא.

[או איש אשר תעבר עליו וגו' - והדבר ספק אם נטמאה אם לאו, והעמיד את האשה וגו']. [או איש - כמו: או נודע (שמות כ"א, ל"ו), כלומר אם איש קנאי הוא לכך והעמיד את האשה וגו'].

(לא) וְנָקָה הָאִישׁ מֵעֹן וְהָאִשָּׁה הִהְיָה תְשׂוּאָה אֶת־עֹנָה:
ויהי זכא גוברא מחובין ואתתא מהיא תקביל ית חובה.

ונקה האיש מעון - אם בדקוה המים, אל ידאג לומר: חבתי במיתתה. נקי הוא מן העונש. דבר אחר: משישקנה תהא אצלו בהיתר ונקה מעון, שהסוטה אסורה לבעלה.

(פרק ו) (א) {פ} וַיְדַבֵּר יי אֶל־מֹשֶׁה לְאמֹר:
ומליל יי עם משה למימר.

(ב) דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִו־אִשָּׁה כִּי יִפְלֵא לְנָדָר נָדָר נָזִיר לְהִזִּיר לִי:
מליל עם בני ישראל ותימר להון גבר או אתא ארי ופריש למדר נדר נזירו למזר קדם יי.

כי יפליא - יפרש. למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה, שכל הרואה סוטה בקילקולה יזיר עצמו מן היין, שהוא מביא לידי ניאוף. **נדר נזיר** - אין נזירה בכל מקום אלא פרישה, אף כאן שפורש מן היין. **להזיר ליי** - להבדיל עצמו מן היין, לשם שמים.

(ג) מִיֵּזֶן וְשָׁכַל יִזִּיר חֶמֶץ יֵיזֵן וְחֶמֶץ שָׁכַר לֹא יִשְׁתָּה וְכָל־מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתָּה וְעֲנָבִים לַחִים וַיִּבְשִׂים לֹא יֵאָכְלוּ:
מחמר חדת ועתיק. זר חל דחמר חדת וחל דחמר עתיק לא ישתה וכל מתרות ענבין לא ישתה וענבין רטיבין ובישין לא ייכול.

מיין ושכר - כתרגומו: מחמר חדת ועתיק, שהיין הישן משכר. **כל משרת** - לשון צביעה במים וכל משקה, ובלשון משנה יש הרבה: אין שורין דיו סמנין (משנה שבת א', ה'), נזיר ששרה פתו ביין (בבלי פסחים מ"ד, ב).

(ד) כָּל יַמֵּי נְזִירוֹ מִכָּל־אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִגִּפְזֵי הַיַּיִן מִחֲרָצִים וְעַד־זֶג לֹא יֵאָכְלוּ:
כל יומי נזריה מכל דיתעביד מגפנא דחמרא מפרצניו ועד עצורין לא ייכול.

חרצנין - הן גרעינין. **זג** - הן הקליפות שמבחוץ, שהחרצנין בתוכן כעינבל בזוג.

(ה) כָּל־יַמֵּי נְזִירוֹ תָעַר לֹא־יַעֲבֹר עַל־רֵאשׁוֹ עַד־מְלֵאת הַיָּמִם אֶשְׁרֵי־יִזִּיר לִי קָדָשׁ יְהִיֶה גִדְל פָּרַע שְׁעַר רֵאשׁוֹ:
ליל קדוש יהיה גדל פראע שער ראשו:

כל יומי נדר נזריה מספר לא יעבר על רישיה עד משלם יומיא דנזיר קדם יי קדיש יהי רבי פירוע שער רישיה.

קדוש יהיה - השער שלו, לגדל את פרע של שער ראשו. **פרע שער** - נקוד פתח, לפי שהוא דבוק לשער ראשו, פרע של שער. ופירושו של פרע - גידול של שיער, וכן: את ראשו לא יפרע (ויקרא כ"א, י'). ואין קרוי פרע פחות משלשים יום.

(ו) כָּל־יַמֵּי הַזִּירוֹ לִי עַל־נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֵא:
כל יומין דנזיר קדם יי על נפשת מיתא לא ייעול.

(ז) לְאָבוֹ וּלְאִמּוֹ וּלְאָחִיו וּלְאָחֹתוֹ לֹא־יִטְמָא לָהֶם בְּמַתָּם כִּי נָזַר אֱלֹהֵיו עָלָיו־
רֵאשׁוֹ:

לְאָבוֹהֵי וּלְאִמֵּיהֶם לְאָחוֹהֵי וּלְאָחֹתֵיהֶם לֹא יִסְתַּאֲב לְהוֹן בְּמוֹתָהוֹן אַרְי נְזָרָא דְאֶלְהֵיהֶם עַל רִישֵׁיהֶם.

(ח) כָּל יְמֵי נְזָרוֹ קֹדֶשׁ הוּא לֵי:

כָּל יוֹמֵי נְזָרִיהֶם קֹדֶשׁ הוּא קֹדֶשׁ ??

כל ימי נזרו קדוש הוא - זו קדושת הגוף מליטמא למתים.

(ט) וְכִי־יָמוּת מֵת עָלָיו בְּפִתְעַ פְּתָאֵם וְטִמָּא רֵאשׁ נְזָרוֹ וְגִלַּח רֵאשׁוֹ בַּיּוֹם
טְהַרְתּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִגְלַחְנוּ:

וְאָרִי יָמוּת מִיָּתָא עֲלוּהֵי בְתַפְיָר שְׁלוֹ וְיִסְאִיב רִישׁ נְזָרִיהֶם וְיִגְלַח רִישֵׁיהֶם בַּיּוֹמָא דְדְכּוֹתֵיהֶם בַּיּוֹמָא
שְׁבִיעָאָה יִגְלַחְנֵיהֶם.

פתע - זה אונס. **פתאום** - זה שוגג. ויש אומרים פתע פתאום דבר אחד הוא,

מקרה של פתאום. **וכי ימות מת עליו** - באהל שהוא בו. **ביום טהרתו** - ביום

הזייתו, או אינו אלא בשמיני שכבר טהר לגמרי, תלמוד לומר: ביום השביעי. אי

שביעי יכול אפילו לא הזה, תלמוד לומר: ביום טהרתו.

(י) וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יָבֵא שְׁתֵּי תָרִים אֹ אוֹ שְׁנַי בְּנֵי יוֹנָה אֶל־הַכֹּהֵן אֶל־פֶּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד:

וּבַיּוֹמָא תְּמִינָאָה יִתֵּי תְּרִין שְׁפָנִינִין אוֹ תְּרִין בְּנֵי יוֹנָה לְוֹת כְּהֵנָא לְתַרְע מְשָׁכּוֹן זְמָנָא.

וביום השמיני יביא שתי תרים - להוציא את השביעי, או אינו אלא להוציא את

התשיעי, קבע זמן לקריבין וזמן למקריבין, מה קריבין הכשר שמיני ומשמיני

והלאה, אף מקריבין שמיני ומשמיני והלאה.

(יא) וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶחָד לְחֹטְאָת וְאֶחָד לְעֹלָה וְכִפֹּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עָלָיו־
הַנֶּפֶשׁ וְקֹדֶשׁ אֶת־רֵאשׁוֹ בַּיּוֹם הַהוּא:

וְיַעֲבִיד כְּהֵנָא חַד לְחֹטְאָת וְחַד לְעֹלָתָא וְיַכְפֹּר עֲלוּהֵי מְדַחַב עַל מִיָּתָא וְיִקְדִישׁ יָת רִישֵׁיהֶם בַּיּוֹמָא
הַהוּא.

אשר חטא על הנפש - שלא נזהר מטומאת המת. ר' אלעזר הקפר אומר:

משציער עצמו מן היין. **וקדש את ראשו** - לחזור ולהתחיל מנין נזירותו.

(יב) וְהִזִּיר לֵיל אֶת־יְמֵי נְזָרוֹ וְהִבִּיא כֶּבֶשׂ בֶּן־שְׁנָתוֹ לְאִשָּׁם וְהִיָּמִים הָרֵאשֹׁנִים
יִפְלוּ כִּי טִמָּא נְזָרוֹ:

וְיִזְר קֹדֶשׁ ?? יָת יוֹמֵי נְזָרִיהֶם וְיִתֵּי אִמְר בֶּר שְׁתִּיהֶם לְאִשְׁמָא וְיוֹמָא קְדָמָא יִבְטְלוֹן אַרְי אִסְתַּאֲב
נְזָרִיהֶם.

והזיר את ימי נזרו - יחזור וימנה נזירותו כתחילה. **והימים הראשונים יפלו** - לא

יעלו מן המניין.

(יג) וְזָאת תּוֹרַת הַנְּזִיר בַּיּוֹם מְלֹאת יְמֵי נְזָרוֹ יָבִיא אֹתוֹ אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:
וְדָא אוּרְיָתָא דְנְזִירָא בַּיּוֹם מְשָׁלֵם יוֹמֵי נְזָרִיהֶם יִתֵּי יָתִיהֶם לְתַרְע מְשָׁכּוֹן זְמָנָא.

יביא אותו - יביא את עצמו, זה אחד משלשה אתין שהיה ר' ישמעאל דורש כן.

כיוצא בו: והשיאו אתם עון אשמה (ויקרא כ"ב, ט"ז) - את עצמם, כיוצא בו: ויקבר

אתו בגי (דברים ל"ד, ו') - הוא קבר את עצמו.

(יד) וְהִקְרִיב אֶת־קֶרְבָּנוּ לַיְיָ כֹּבֵשׁ בֶּן־שְׁנָתוֹ תָּמִים אֶחָד לְעֹלָה וְכִבְשֵׁה אֶת־
בֶּת־שְׁנָתָהּ תָּמִימָה לְחֻטָּאת וְאֵיל־אֶחָד תָּמִים לְשִׁלְמִים:

ויקריב ית קורבניה קדם יי אמר בר שתיה שלים חד לעלתא ואמרתא חדא בת שתיה שלמתא
לחטאתא ודכר חד שלים לנכסת קודשא.

(טו) וְסֵל מִצֹּת סֵלֶת חֲלֹת בְּשֶׁמֶן וְרִקְיָי מִצֹּת מְשֻׁחִים בְּשֶׁמֶן
וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם:

וסל פטיר סולת גריצו דפילן במשח ואספוגיו פטיריו דמשחיו במשח ומנחתהון ונספיהון.
ומנחתם ונסכיהם - של בהמות של עולה ושלמים. לפי שהיו בכלל ויצאו לידון
בדבר החדש - שיטענו לחם, החזירן לכללן - שיטענו נסכים כדין כל עולה
ושלמים. **חלות ורקיאי מצות** - עשר מכל מין.

(טז) וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְיָ וַעֲשֵׂה אֶת־חֻטָּאתוֹ וְאֶת־עֹלֹתָיו:

ויקריב כהנא קדם יי ויעביד ית חטתיה וית עלתיה.

(יז) וְאֶת־הָאֵיל יַעֲשֵׂה זֶבַח שְׁלָמִים לַיְיָ עַל סֵל הַמִּצֹּת וַעֲשֵׂה הַכֹּהֵן אֶת־
מִנְחָתוֹ וְאֶת־נִסְכּוֹ:

וית דכרא יעביד נכסת קודשא קדם יי על סלא דפטיריא ויעביד כהנא ית מנחתיה וית
נספיה.

זבח שלמים על סל המצות - ישחט את השלמים על מנת לקדש את הלחם.
ואת מנחתו ואת נסכו - של איל.

(יח) וּגְלַח הַנְּזִיר פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶת־רֹאשׁ נְזָרוֹ וּלְקַח אֶת־שֹׁעַר רֹאשׁ נְזָרוֹ
וְנָתַן עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר־תַּחַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים:

ויגלח נזירא בתרע משפן זמנא ית ריש נזריה ויסב ית שער ריש נזריה ויתין על אישתא דתחות
דודא דנכסת קודשא.

וגלח הנזיר פתח אהל מועד - יכול יגלח בעזרה הרי זה דרך בזיון, אלא וגלח
הנזיר לאחר שחיטת השלמים שכתוב בהן: ושחטו פתח אהל מועד (ויקרא ג'
ב'). **אשר תחת זבח השלמים** - תחת הדוד שהוא מבשל בו, לפי ששלמי נזיר
היו מתבשלין בעזרה, שצריך ליטול הזרוע לאחר שנתבשל.

(יט) וּלְקַח הַכֹּהֵן אֶת־הַזֶּרַע בְּשִׁלְהּ מִן־הָאֵיל וְחֹלֶת מִצֵּה אֶחָת מִן־הַסֵּל וְרִקְיָי
מִצֵּה אֶחָד וְנָתַן עַל־כַּפֵּי הַנְּזִיר אַחַר הַתְּגִלְתּוֹ אֶת־נְזָרוֹ:

ויסב כהנא ית דרעא בשילא מן דכרא וגריצתא פטירתא חדא מן סלא ואספוג פטיר חד ויתין
על ידי נזירא בתר דיגלח ית נזריה.

הזרוע בשלה - לאחר שנתבשלה.

(כ) וְהִנִּיף אוֹתָם הַכֹּהֵן | תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ קֹדֶשׁ הוּא לַכֹּהֵן עַל חֲזֵה הַתְּנוּפָה
וְעַל שׁוֹק הַתְּרוּמָה וְאַחַר יִשְׁתֶּה הַנְּזִיר יַיִן:

וירים יתהון כהנא ארמא קדם יי קודשא הוא לכהנא על חדא דארמוותא ועל שקא
דארפשוותא ובתר כן ישתה נזירא חמרא.

קדש הוא לכהן - החלה והרקיק והזרוע תרומה הן לכהן. **על חזה התנופה** -
מלבד חזה ושוק הראוין לו מכל שלמים, מוסף על שלמי נזיר הזרוע הזה. ולפי
שהיו שלמי נזיר בכלל, ויצאו לידון בדבר החדש להפרשת זרוע, הוצרך להחזירן
לכללן לידון אף בחזה ושוק.

(כא) זֹאת תּוֹרַת הַנְּזִיר אֲשֶׁר יֵדֵר קִרְבָּנוֹ לִי עַל-נְזָרוֹ מִלֶּבֶד אֲשֶׁר-תִּשְׁיֵג יָדוֹ כְּפִי נִדְרוֹ אֲשֶׁר יֵדֵר בֵּן יַעֲשֶׂה עַל תּוֹרַת נְזָרוֹ:

דא אוריתא דנזירא דידר קורבניה קדם יי על נזריה בר מדתדפיק ידיה כפום נזריה דידר כן לעבד על אוריתא דנזריה.

מלבד אשר תשיג ידו - שאם אמר: הריני נזיר לגלח על מאה עולות ועל מאה שלמים, כפי נדרו אשר ידר יעשה - מוסף על תורת נזרו, על תורת נזרו, מוסף ולא יחסר, שאם אמר: הריני נזיר חמש נזירות על מנת לגלח על שלש בהמות הללו, אין אני קורא בו: כאשר ידור כן יעשה.

(כב) {פ} וַיִּדְבֹר יי אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר:

ומליל יי עם משה למימר.

(כג) דְבַר אֶל-אַהֲרֹן וְאֶל-בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תִבְרְכוּ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמֹר לָהֶם: מְלִיל עִם אַהֲרֹן וְעִם בָּנוֹהֵי לְמִימַר כְּדִין תִּבְרְכוּן יְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּד תִּמְרוּן לְהוֹן.

אמור להם - כמו: זכור (שמות כ"ז), שְׁמוֹר (דברים ה"א), דִּשְׁנֹט. **אמור להם** - שיהיו הכל שומעין. **אמור** - מלא, לא תברכום בחפזן ובהלות, אלא בכוונה ובלב שלם, שתישלוט הברכה בהם, לכך נאמר: להם.

(כד) {ס} יְבָרְכֶךָ יי וַיִּשְׁמְרֶךָ:

יברכנך יי ויטרנך.

יברכך - שיתברכו נכסין. **וישמרך** - שלא יבאו עליך שודדים ליטול ממונך, שהנותן מתנה לעבדו אינו יכול לשומרו מכל אדם, וכיון שבאין עליו ליסטין ונוטלין אותה הימנו מה הנאה יש לו במתנה, אבל הקב"ה הוא הנותן הוא השומר. דבר אחר: **יברכך** - בבנים **וישמרך** - בבנות, שהבנות צריכות שימור. והרבה מדרשים דרשו בו בספרי (ספרי במדבר ו', כ"ד).

(כה) {ס} יָאֵר יי | פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחַנְךָ:

ינהר יי שכנינתיה לנתך וירחמים נתך.

יאר פניו - יראה לך פנים שוחקות, פנים צהובות. **ויחנך** - יתן לך חן.

(כו) {ס} יֵשָׂא יי | פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שָׁלוֹם:

יסב יי אפוחי לנתך וישני לך שלם.

[ישא פנים קודם גזר דין, אבל לאחר גזר דין לא ישא פנים]. **ישא י"י פניו אליך** - יכבוש כעסו.

(כז) {ס} וְשָׂמוּ אֶת-שְׁמֵי עַל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָנִי אֲבָרְכֶם:

וישוון ית ברפת שמי על בני ישראל ואנא אברכנון.

ושמו את שמי - יברכום בשם המפורש. **ואני אברכם** - לישראל ואסכים עם הכהנים. דבר אחר: **ואני אברכם** - לכהנים.

תהלים - פרקים כג-כה

תניא – מבוא להינוך קטן

ליקוטי אמרים חלק שני הנקרא בשם הינוך קטן מלוקט מפי ספרים ומפי סופרים קדושי עליון נ"ע מיוסד על פרשה ראשונה של קריאת שמע: הנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה הנה מדכתיב על פי דרכו משמע שאינה דרך האמת לאמיתו וא"כ מאי מעליותא שגם כי יזקין לא יסור ממנה. אך הנה מודעת זאת כי שרשי עבודת ה' ויסודותיה הן דחילו ורחימו היראה שרש ויסוד לסור מרע והאהבה לועשה טוב וקיום כל מ"ע דאוריית' ודרבנן כמו שיתב' במקומן (ומצות הינוך היא ג"כ במ"ע כמ"ש בא"ח סימן שמ"ג): והנה באהבה כתיב בס"פ עקב אשר אנכי מצוה אתכם לעשותה לאהבה את ה' וגו' וצריך להבין איך שייך לשון עשייה גבי אהבה שבלב אך הענין הוא דיש שני מיני אהבת ה' האחת היא כלות הנפש בטבעה אל בוראה כאשר תתגבר נפש השכלית על החומר ותשפילהו ותכניעהו תחתיה אזי תתלהב ותתלהט בשלהבת העולה מאליה ותגל ותשמח בה' עושה ותתענג על ה' תענוג נפלא והזוכים למעלת אהבה רבה זו הם הנקראים צדיקים כדכתיב שמחו צדיקים בה' אך לא כל אדם זוכה לזה כי לזה צריך זיכוך החומר במאד מאד וגם תורה ומעשים טובים הרבה לזכות לנשמה עליונה שלמעלה ממדרגת רוח ונפש כמ"ש בר"ח שער האהבה. והשנית היא אהבה שכל אדם יוכל להגיע אליה כשיתבונן היטב בעומקא דלבא בדברים המעוררים את האהבה לה' בלב כל ישראל. הן דרך כלל כי הוא חיינו ממש וכאשר האדם אוהב את נפשו וחיינו. כן יאהב את ה' כאשר יתבונן וישים אל לבו כי ה' הוא נפשו האמיתית וחיינו ממש כמ"ש בזהר ע"פ נפשי אויתך וגו'. והן דרך פרט שכשיבין וישכיל בגדולתו של מ"ה הקב"ה דרך פרטית כאשר יוכל שאת בשכלו ומה שלמעלה משכלו ואח"כ יתבונן באהבת ה' הגדולה ונפלאה אלינו לירד למצרים ערות הארץ להוציא נשמותינו מכור הברזל שהוא הס"א ר"ל לקרבנו אליו ולדבקנו בשמו ממש והוא ושמנו אחד דהיינו שרוממנו מתכלית השפלות והטומאה לתכלית הקדושה וגדולתו ית' שאין לה קץ ותכלית אזי כמים הפנים אל פנים תתעורר האהבה בלב כל משכיל ומתבונן בענין זה בעומקא דלבא לאהוב את ה' אהבה עזה ולדבקה בו בלב ונפש כמו שיתבאר במקומה באריכות.

לוח היום-יום

ד' סיון, מ"ח לעמר

חג השבועות הוא זמן המוכשר לעשות הכל לטובת לימוד התורה והעבודה ביראת שמים, וכן להתעסק בתשובה בהנוגע לתורה באין מפריע משטן המקטרג, כדוגמת זמן התקיעות בר"ה ויום הקדוש דצום הכפורים.

נ"ך יומי - איוב פרק כ"ה

(א) {פ} וַיַּעַן בְּלִדְדַי וַיֹּאמֶר: (ב) הַמֶּשֶׁל וּפְחַד עַמּוֹ עָשָׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו: (ג) הַיֵּשׁ מְסַפֵּר לְגִדּוּדָיו וְעַל־מִי לֹא־יָקוּם אֲזַרְהוּ: (ד) וּמֵה־יִצְדָק אֲנֹשׁ עַם־אֵל וּמֵה־יִזְכָּה יְלֹד אִשָּׁה: (ה) הֵן עַד־יָרַח וְלֹא יֵאָהֵל וְכֹכְבִים לֹא־זָכוּ בְּעֵינָיו: (ו) אַף כִּי־אֲנֹשׁ רָמָה וּבֶן־אָדָם תּוֹלָעָה:

המשל ופחד עמו - כלפי שאמר איוב: אערכה לפניו משפט (איוב כ"ג, ד'), אמר לו: המשל ופחד עמו, המשל זה מיכאל ופחד זה גבריאל כלום אתה יכול להשיב את אחד מהם. **עושה שלום במרומיו** - כשהמזלות עולים כל א' סובר אני עולה ראשון לפי שאינו רואה מה שלפניו לפיכך אינו מתקנא, כ"ש. לשון אחר: **עושה שלום במרומיו** - אש ומים בלולין ואין מים מכבין את האש, כ"ש. **ומה יצדק וגו'** - ילוד אשה שאמרת בחנני כזהב אצא (איוב כ"ג, י'). **עד ירח** - כמו ולא עדה עליו שחל (איוב כ"ח, ח'). **ולא יאהיל** - כמו לא יהלו אורם (ישעיהו י"ג, י'). **ואל"ף זו** באה, כמו: ולאדיב את נפשך (שמואל א' ב', ל"ג), אל"ף יתירה. לשון אחר: לא יאהיל - לא יהיה לו צל כשאינו מאיר אין לו צל והראשון נראה ושניהם שמעתי.

יום חמישי \ \ ה' סיון

הומש - המישי פרשת נשא

(א) {חמישי} {ס} וַיְהִי בַיּוֹם בָּלוֹת מֹשֶׁה לְהַקִּים אֶת־הַמִּשְׁכָּן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ וַיִּקְדָּשׁ אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וַיִּמְשָׁחם וַיִּקְדָּשׁ אֹתָם: וַהֲוֶה בַיּוֹמָא דְשִׁיבְצֵי מֹשֶׁה לְאַקְמָא יְת מִשְׁכְּנָא וְרַבִּי יִתְיָה וְקִדִּישׁ יִתְיָה וְיִת כָּל מְנוּהֵי וְיִת מְדַבְחָא וְיִת כָּל מְנוּהֵי וְרַבְּנֹן וְקִדִּישׁ יִתְהוֹן.

ויהי ביום כלות - כלת כת', יום הקמת המשכן היו ישראל ככלה הנכנסת לחופה. **ויהי ביום כלות משה** - בצלאל וכל חכם לב עשו את המשכן, ותלאו הכתוב במשה לפי שמסר עצמו עליו לראות תבנית כל דבר ודבר כמו שהראוהו בהר להורות לעושי המלאכה, ולא טעה בתבנית אחת, וכן מצינו בדוד לפי שמסר עצמו על בניין בית המקדש, שנאמר: זכור י"י לדוד את כל עונותיו אשר נשבע לי"י וגו' (תהלים קל"ב, א'-ב'), לכך נקרא על שמו, שנאמר: ראה ביתך דוד (מלכים א' י"ב, ט"ז). **כלות משה להקים** - ולא נאמר: ביום הקים, מלמד שכל שבעת ימי המילואים היה משה מעמידו ומפרקו, ובאותו היום העמידו ולא פירקו, לכך נאמר: כלות להקים - אותו היום כלו הקמותיו. וראש חדש ניסן היה, בשיני נשרפה את הפרה, בשלישי היזו הזייה ראשונה, ובשביעי גילחו.

(ב) וַיִּקְרִיבוּ נְשֵׂי־יִשְׂרָאֵל רְאשֵׁי בָּיִת אֲבֹתָם הֵם נְשֵׂי־אֵי הַמִּטָּה הֵם הָעֹמְדִים עַל־הַפְּקָדִים:

וְקָרִיבוּ רַבְרָבֵי יִשְׂרָאֵל רִישֵׁי בַּיִת אֲבָהֵתְהוֹן אֲנוּן רַבְרָבֵי שְׁבִטָא אֲנוּן דְקָמִין עַל מְנִינָא.

הם נשיאי המטות - שהיו שוטרים עליהם במצרים והיו מוכים עליהם, שנאמר: ויכו שוטרי בני ישראל (שמות ה', י"ד). **הם העומדים על הפקודים** - שעמדו עם משה ואהרן כשמנו את ישראל, שנאמר: ואתכם יהיו וגומ' (במדבר א', ד').

(ג) וַיָּבִיאוּ אֶת־קַרְבָּנָם לִפְנֵי יְיָ שֵׁשׁ־עֶגְלוֹת צֶבַע וּשְׁנַיִם עֶשְׂרֵי בָקָר עֵגְלָה עַל־שְׁנַיִם הַנְּשָׂאִים וְשׂוֹר לְאֶחָד וַיִּקְרִיבוּ אוֹתָם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן:

וְאִיתִיאוּ יְת קוֹרְבָנְהוֹן לְקָדָם יְיָ שֵׁיַת עֶגְלוֹן כַּד מְחַפְּנֵן וַתְּרִי עֶשְׂרֵי תוֹרִין עֵגְלָתָא עַל תְּרִין רַבְרָבֵי וְתוֹרָא לְחַד וְקָרִיבוּ יִתְהוֹן לְקָדָם מִשְׁכְּנָא.

שש עגלות צב - אין צב אלא מחופים, וכן: בצבים ובפרדים (ישעיהו ס"ו, כ'). עגלות מכסות קרויות צבים. **ויקריבו אותם לפני המשכן** - שלא קיבל משה מידם עד שנאמר לו מפי המקום. אמר ר' נתן: מה ראו נשיאים להתנדב כאן כתחילה, ובמלאכת המשכן לא התנדבו כתחילה? אלא כך אמרו נשיאים: יתנדבו צבור מה שמתנדבין, ומה שמחסרין אנו משלימין, כיון שראו שהשלימו ציבור את הכל, שנאמר: והמלאכה היתה דים (שמות ל"ו, ז'), אמרו: מעתה מה עלינו לעשות, הביאו את אבני השם והמלואים לאפוד ולחשן (שמות ל"ה, כ"ז). לכך התנדבו כאן כתחילה.

(ד) וַיֹּאמֶר יי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה לְמִימַר.

(ה) קַח מֵאֹתָם וְהִיוּ לְעֵבֶד אֶת־עֲבֹדַת אֱהֹל מוֹעֵד וְנִתְּתָה אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם
אִישׁ כְּפִי עֲבֹדָתוֹ:

סב מנהון ויהון למפלח ית פולחן משפן זמנא ותתיו ותהון ללינאי גבר כמסת פולחניה.

(ו) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הָעֵגְלֹת וְאֶת־הַבָּקָר וַיִּתֵּן אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם:

וַיְסַיֵּב מֹשֶׁה ית עגלתא וית תורי ויהב ותהון ללינאי.

(ז) אֵת | שְׁתֵּי הָעֵגְלֹת וְאֵת אַרְבַּעַת הַבָּקָר נָתַן לְבְנֵי גֵרְשׁוֹן כְּפִי עֲבֹדָתָם:

ית תרתיו עגלו וית ארבעא תוריו יחב לבני גרשון כמסת פולחנהון.

כפי עבודתם - שהיה משא בני גרשון קל משל בני מררי, שהיו נושאים הקרשים והעמודים והאדנים.

(ח) וְאֵת | אַרְבַּע הָעֵגְלֹת וְאֵת שְׁמֹנֶת הַבָּקָר נָתַן לְבְנֵי מְרָרִי כְּפִי עֲבֹדָתָם בְּיַד

אֵיתָמָר בֶּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן:

וית ארבע עגלו וית תמננא תוריו יחב לבני מררי כמסת פולחנהון בידי דאיתמר בר אהרו כהנא.

(ט) וְלְבְנֵי קֹהֵת לֹא נָתַן כִּי־עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵיהֶם בְּכַתְּףִי יִשְׂאוּ:

וְלְבְנֵי קֹהֵת לֹא יחב ארי פולחן קודשא עליהון בכתפא נטליו.

כי עבודת הקדש עליהם - משא דבר הקדושה הארון והשולחן וגו', לפיכך: בכתף ישאו.

(י) וַיִּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים אֵת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בַּיּוֹם הַמָּשָׁח אֹתוֹ וַיִּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים

אֶת־קֶרְבָּנָם לְפָנֵי הַמִּזְבֵּחַ:

וְקָרִיבוּ רַבְרַבִּיָּא ית חנופת מדבחא ביומא דרבאיא יתיה וקריבו רברבאיא ית קורבנהון לקדם מדבחא.

ויקריבו הנשאים את חנוכת המזבח - לאחר שהתנדבו העגלות והבקר לשאת

המשכן, נתנו לבם להתנדב קרבנות על המזבח לחנכו. **ויקריבו הנשאים את**

קרבנם לפני המזבח - כי לא קיבל משה מידם עד שנאמר לו מפי הגבורה.

(יא) וַיֹּאמֶר יי אֶל־מֹשֶׁה נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם יִקְרִיבוּ אֶת־קֶרְבָּנָם

לְחֻנֻּכַּת הַמִּזְבֵּחַ:

וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה רַבָּא חד ליומא רבא חד ליומא יקרבון ית קורבנהון לחנופת מדבחא.

יקריבו את קרבנם לחנוכת המזבח - ועדיין לא היה יודע משה היאך יקריבו, אם

כסדר תולדותם או כסדר המסעות, עד שאמר לו הקב"ה: יקריבו למסעות, איש

יומו.

בתורה, שנאמר: ומבני יששכר יודעי בינה לעיתים (דברי הימים א י"ב, ל"ג), ואחת שהם נתנו עצה לנשיאים להתנדב קרבנות הללו. ומצאתי ביסודו של ר' משה הדרשן: אמר ר' פנחס בן יאיר: נתנאל בן צוער השיאן עיצה זו. **קערת כסף** - מניין אותיות בגימטריא תשע מאות ושלושים, כנגד שנותיו של אדם הראשון. **שלושים ומאה משקלה** - על שם שכשהעמיד תולדות לקיום העולם בן מאה ושלושים היה, שנאמר: ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד וגו' (בראשית ה':ג'). **מזרק אחד כסף** - בגימטריא חמש מאות ועשרים, על שם נח שהעמיד תולדות בן חמש מאות שנה, ועל שם עשרים שנה שנגזרה גזרת המבול קודם תולדותיו, כמו שפירשתי אצל: והיו ימיו מאה ועשרים שנה (רש"י בראשית ו':ג'). ולפיכך נאמר: מזרק אחד כסף, ולא: מזרק כסף אחד, כמו שנאמר בקערה, לומר שאף אותיות של אחד מצטרפות למניין. **שבעים שקל** - כנגד שבעים אומות שיצאו מבניו.

(יט) הַקֶּרֶב אֶת־קֶרְבָּנוֹ קְעֶרֶת־כֶּסֶף אֶחָת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרֶק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵי־הֵם | מְלֵאִים סֶלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה:
 קָרִיב יָת קוֹרְבָּנִיה מְגֻסָּתָא דְכֶסֶף חֲדָא מְאָה וּתְלָתִין סְלָעִין הָנִי מִתְקַלָּה מִזְרְקָא חַד דְּכֶסֶף מִתְקַלָּיה שִׁבְעִין סְלָעִין בְּסְלָעֵי קוֹדֶשָׁא תְרוּוּהוּן מְלֵן סוּלְתָא דְפִילָא בְּמִשְׁחָ לְמִנְחָתָא.

(כ) בָּף אֶחָת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת:

בְּזָפָא חֲדָא מִתְקַלָּה עֶשֶׂר סְלָעִין הִיא דְדָחַב מְלֵאָה קְטוֹרֶת בּוּסְמָנָא.

כף אחת - כנגד התורה שניתנה מידו של הקב"ה. **עשרה זהב** - כנגד הדברות. **מלאה קטרת** - גימטריא של קטרת שש מאות ושלוש עשרה, ובלבד שתחליף ק' בד' על ידי א"ת ב"ש ג"ר ד"ק.

(כא) פֶּר אֶחָד בְּזֶבֶק אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בְּזֶבֶק אֶחָד לְעֹלָה:

תוֹר חַד בְּר תוֹרֵי דְכָר חַד אֶמַר חַד בְּר שְׁתִּיָּה לְעֹלָתָא.

פר אחד - כנגד אברהם, ויקח בן בקר (בראשית י"ח, ז'). **ואיל אחד** - כנגד יצחק, ויקח את האיל וגו' (בראשית כ"ב, י"ג). **כבש** - כנגד יעקב, והכשבים הפריד יעקב (בראשית ל', מ').

(כב) שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת:

צְפִיר בְּר עִזִּין חַד לְחַטָּתָא.

שעיר עזים - לכפר על מכירת יוסף, שנאמר בה: וישחטו שעיר עזים (בראשית ל"ז:ז).

(כג) וּלְזִבַּח הַשְּׁלָמִים בְּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׂים בְּנֵי־

שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קֶרְבֵּן נִתְנָאֵל בְּזֶבֶק צוּעֵר:

וּלְנִכְסָת קוֹדֶשָׁא תוֹרֵי תְרִין דְּכָרֵי חֲמִשָּׁא גְדֵי חֲמִשָּׁא אֶמַרִין בְּנֵי שָׁנָא חֲמִשָּׁא דִּין קוֹרְבָּנָא דְנִתְנָאֵל בְּר צוּעֵר.

ולזבח השלמים בקר שנים - כנגד משה ואהרן שנתנו שלום בין ישראל לאביהם שבשמים. **אילים כבשים ועתודים** - שלשה מינים כנגד כהנים ליום וישראלים,

כנגד תורה נביאים וכתובים. שלש חמשיות כנגד חמשה חומשים, וחמש דברות הכתובים על לוח אחת, וחמש הכתובים על השינית. עד כאן מיסודו של ר' משה הדרשן.

(כד) {פ} ביום השלישי נשיא לבני זבולן אליאב בן-חלון:

ביומא תליתאה רבא לבני זבולון אליאב בר חילון.

ביום השלישי נשיא וגו' - ביום השלישי היה הנשיא המקריב לבני זבולון, וכן כולן, אבל בנתנאל שנאמר בו: הקריב נתנאל בן צוער (במדבר ז, י"ח), נופל אחריו הלשון לומר: נשיא יששכר, לפי שכבר הזכיר שמו והקרבנות, ובשאר שלא נאמר בהם: הקריב, נופל עליהן לשון זה: נשיא לבני פלוני - אותו היום היה הנשיא המקריב לשבט פלוני.

(כה) קרבנו קערת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד פספא שבועים שקל בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:

קורבניה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוי מתקלה מזרקא חד דכספא מתקליה שבועין סלעין בסלעי קודשא תרויהון מלו סולתא דפילא במשח למנחתא.

(כו) כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת:

בזפא חדא מתקלה עשר סלעין היא דדהב מלא קטורת בוסמיא.

(כז) פך אחד בן-בקר איל אחד כבש-אחד בן-שנתו לעלה:

תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתיה לעלתא.

(כח) שעיר-עזים אחד לחטאת:

צפיר בר עזין חד לחטאתא.

(כט) ולזבח השלמים בקר שנים אילים חמשה עתדים חמשה כבשים בני-שנה חמשה זה קרבן אליאב בן-חלון:

ולנכסת קודשא תורי תרין דכרי חמשא גדי חמשא אמרין בני שנה חמשא דין קורבנא דאליאב בר חלון.

(ל) {פ} ביום הרביעי נשיא לבני ראובן אליצור בן-שדיאור:

ביומא רביעאה רבא לבני ראובן אליצור בר שדיאור.

(לא) קרבנו קערת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד פספא שבועים שקל בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:

קורבניה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוי מתקלה מזרקא חד דכספא מתקליה שבועין סלעין בסלעי קודשא תרויהון מלו סולתא דפילא במשח למנחתא.

(לב) כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת:

בזפא חדא מתקלה עשר סלעין היא דדהב מלא קטורת בוסמיא.

(לג) פך אחד בן-בקר איל אחד כבש-אחד בן-שנתו לעלה:

תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתיה לעלתא.

(לד) שעיר-עזים אחד לחטאת:

צפיר בר עזין חד לחטתא.

(לה) ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני-שנה חמשה זה קרבן אליצור בן-שדיאור:

ולנכסת קודשיא תורי תרין דכרי חמשה גדי חמשה אמרין בני שנה חמשה דין קורבנא דאליצור בר שדיאור.

(לו) {פ} ביום החמישי נשיא לבני שמעון שלמיאל בן-צורישידי: ביומא חמישאה רבא לבני שמעון שלומיאל בר צורישידי.

(לז) קרבנו קערת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: קורבניה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוי מתקלה מזרקא חד דכסף מתקליה שבעין סלעין בסלעי קודשיא תרוניהון מלן סולתא דפילא במשח למנחתא.

(לח) כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת:

בזפא חדא מתקלה עשר סלעין היא דדחב מלגא קטורת בוסמיא.

(לט) פר אחד בן-בקר איל אחד כבש-אחד בן-שנתו לעלה:

תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתייה לעלתא.

(מ) שעיר-עזים אחד לחטאת:

צפיר בר עזין חד לחטתא.

(מא) ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני-שנה חמשה זה קרבן שלמיאל בן-צורישידי:

תהלים - פרקים כט-לד

תניא – מבוא להינוך קטן

והנה ענין אהבה זו רצה מרע"ה ליטע בלב כל ישראל בפרשה ועתה ישראל וגו' בפסוק הן לה' אלהיך השמים וגו' רק באבותיך חשק וגו' ומלתם וגו' בשבעים נפש וגו' ואהבת וגו'. ולכן סיים דבריו על אהבה זו אשר אנכי מצוה אתכם לעשותה שהיא אהבה עשויה בלב ע"י הבינה והדעת בדברים המעוררים את האהבה וע"ז צוה כבר תחלה והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך כדי שע"ז תבא לאהבה את ה' כדאיתא בספרי ע"פ זה. והנה על אהבה זו השנית שייך לשון מצוה וצווי דהיינו לשום לבו ודעתו בדברים המעוררים את האהבה אבל באהבה ראשונה שהיא שלהבת העולה מאליה לא שייך לשון צווי ומצוה כלל ולא עוד אלא שהיא מתן שכרן של צדיקים למעום מעין עוה"ב בעה"ז שעליה נאמר עבודת מתנה אתן את כהונתכם כמו שיתב' במקומה

לוח היום-יום

ה' סיון, ערב חג השבועות, מ"ט לעמר

ערב חג השבועות תקנ"ז אמר רבינו הזקן תורה: "וקדשתם היום ומחר גו". "וקדשתם היום ומחר" - זהו מלמעלה, אבל "וכבסו שמלותם" דאס דארף מען אליין. דאס איז געווען די גאנצע תורה. דער צמח צדק האט מבאר געווען: וקדשתם איז געזאגט געווארען צו משה'ן, און אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא, וואס זיי קענען הייליג מאכען דעם היינט און דעם מארגען, אבער מ'דארף דערצו וכבסו שמלותם - לבושי מחשבה דבור ומעשה, וואס דאס דארף מען אליין.

תרגום: ערב חג השבועות תקנ"ז אמר רבינו הזקן תורה: "וקדשתם היום ומחר גו". "וקדשתם היום ומחר" - זהו מלמעלה, אבל "וכבסו שמלותם" זה צריך לבד. זה היה כל התורה. הצמח צדק ביאר: "וקדשתם" נאמר למשה, ו"אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא", שהם יכולים לקדש את היום ואת המחר, אבל בשביל זה צריך "וכבסו שמלותם" - לבושי מחשבה דבור ומעשה, שזה צריך לעשות לבד.

נ"ך יומי - איוב פרק כ"ו

(א) {פ} וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמֶר: (ב) מִה־עֲזַרְתָּ לְלֹא־כַח הוֹשַׁעַתָּ זְרוּעַ לֹא־עָזוּ: (ג) מִה־יַּעֲצָתָּ לְלֹא חֲכָמָה וְתִשְׁיָה לְרֹב הוֹדַעְתָּ: (ד) אֶת־מִי הִגַּדְתָּ מִלֵּין וְנִשְׁמַת־מִי יֵצְאָה מִמֶּךָ:

ונשמתי מי יצאה ממך - מי שם בך הרוח הזה שיצא מפוך מי לא ידע זאת.

(ה) הַרְפָּאִים יְחַלְּלוּ מִתַּחַת מַיִם וְשִׁכְנִיָּהֶם:

הרפאים - גיהנם המרפה את הבריות. **יחוללו** - שבעה חללים שלו. **מתחת מים**

ושוכניהם - בעמקי עמקים, וגם הוא.

(ו) עָרוֹם שְׂאוֹל נִגְדָו וְאִין כְּסוֹת לְאַבְדָּון:

ערום שאול נגדו - לדעת ולראות את כל מה שבתוכו.

(ז) נִטָּה צַפּוֹן עַל־תְּהוֹ תִּלְהוּ תִּלְהוּ אֶרֶץ עַל־בְּלִי־מָה:

על בלימה - אין כלום ביסוד כי הם עומדים באויר על חוזק זרועותיו של הקב"ה.

ודונש פי' בלימה - מישור, כמו: במתג ורסן עדיו לבלום (תהלים ל"ב, ט'). (כך

ראיתי).

(ח) צָרַר־מַיִם בְּעַבְיוֹ וְלֹא־נִבְקַע עַגְלֵן תַּחְתָּם:

ולא נבקע עגל - מעולם שיפלו מימיו ביחד. **תחתם** - תחת המים.

(ט) מֵאֲחֻז פְּגִי־כֶסֶה פִּרְשֵׁי עֲלִיו עֲנָנוּ:

מאחז - במחיצות פני כסא הכבוד כולו, כגון ישת חשך סתרו (תהלים י"ח, י"ב).

ופרשז על - הכסא עננו, כמו: ודמות על ראשי החיות רקיע (יחזקאל א', כ"ב).

(י) חֶקֶחַג עַל־פְּנֵי־מַיִם עֲדַת־כָּלִית אֲזֹר עִם־חֶשֶׁד:

חוק חג - קומפש בלעז, לשון ובמחוגה יתארהו (ישעיהו מ"ד, י"ג), סיבבו בחול להיות לו (החול) חוק גבול עולם ולא יעבור הים אותו חוג עד שיכלה אור וחשך.

(יא) עֲמוּדֵי שָׁמַיִם יְרוּפּוּ וַיִּתְמָהוּ מִגְּעָרְתּוֹ:

ירופו - כשבראם והקרישם היו רופפים וגער בהם ועמדו ביובש ובחוזק. **יתמהו** - כאדם תוהה ועומד במקום אחד.

(יב) בְּכַחוֹ רָגַע הַיָּם [וַיִּבְתְּבוּנְתּוֹ] (ובתובנתו) מִחֶץ רָהֵב:

רגע הים - כמו עורי רגע (איוב ז', ה') נקמט קמטים קמטים נעשו (כך כשאמר: יקוו המים נאספו מפשיטתן ונקמטו קמטים קמטים) עד שנקוו למקום אחד המוכן להם. **מחץ רהב** - מצריים קרויין רהבים.

(יג) בְּרוּחוֹ שָׁמַיִם שִׁפְרָה חֲלָלָה יָדוֹ נָחַשׁ בְּרַח:

ברוח שמים שפרה - בדבריו וברוח פיו איהל, כמו: ונטה אהל שפרירו (ירמיהו מ"ב). **חוללה ידו** - את פרעה הנקרא נחש בריח (ישעיהו כ"ז:א'), לשון חיל וצרה, וכן במקום אחר: הלא זאת היא המחצבת רהב מחוללת תנין (ישעיהו נ"א:ט). לשון אחר: **יסדה ידו** - את לויתן, כמו: גבעות חוללתי (משלי ח':כ"ה).

(יד) הִן־אֵלֶּה | קְצוֹת דְּרָכָו וּמַה־שִּׁמְץ דְּדָבָר נִשְׁמַע־בּוֹ וְרַעַם גְּבוּרָתוֹ מִי יִתְבוּנָן:

קצות דרכיו - קלות ומועטות לפי שאר גדולות שבו. **ומה שמץ דבר נשמע בו** - מה רמז דבר אדם יכול להבין מפעלותיו. דבר אחר: **שמץ**, כמו: לשמצה (שמות ל"ב, כ"ה) - לגנות.

יום ששי // ו' סיון // חג השבועות

הומש - ששי פרשת נשא

(מב) {ששי} {פ} ביום הששי נשיא לבני גד אליסף בן־דעואל:
ביומא שתינאה רבא לבני גד אליסף בר דעואל.

(מג) קרבנו קערת־כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף
שבעים שקל בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:

קורבניה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוי מתקלה מזרקא חד דכספא מתקליה
שבועין סלעין בסלעי קודשא תרויהון מלו סולתא דפילא במשח למנחתא.

(מד) כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת:

בזפא חדא מתקלה עשר סלעין היא דדהב מלא קטורת בוסמיא.

(מה) פך אחד בן־בקר איל אחד כבש־אחד בן־שנתו לעלה:

תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתיה לעלתא.

(מו) שעיר־עזים אחד לחטאת:

צפיר בר עזין חד לחטאתא.

(מז) ולזבח השלמים בקר שנים אילים חמשה עתדים חמשה כבשים בני־
שנה חמשה זה קרבן אליסף בן־דעואל:

ולנכסת קודשא תורי תרין דכרי חמשא גדי חמשא אמרין בני שנא חמשא דין קורבנא
דאליסף בר דעואל.

(מח) {פ} ביום השביעי נשיא לבני אפרים אלישמע בן־עמיהוד:

ביומא שביעאה רבא לבני אפרים אלישמע בר עמיהוד.

(מט) קרבנו קערת־כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף
שבעים שקל בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:

קורבניה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוי מתקלה מזרקא חד דכספא מתקליה
שבועין סלעין בסלעי קודשא תרויהון מלו סולתא דפילא במשח למנחתא.

(נ) כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת:

בזפא חדא מתקלה עשר סלעין היא דדהב מלא קטורת בוסמיא.

(נא) פך אחד בן־בקר איל אחד כבש־אחד בן־שנתו לעלה:

תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתיה לעלתא.

(נב) שעיר־עזים אחד לחטאת:

צפיר בר עזין חד לחטאתא.

(נג) ולזבח השלמים בקר שנים אילים חמשה עתדים חמשה כבשים בני־
שנה חמשה זה קרבן אלישמע בן־עמיהוד:

ולנכסת קודשא תורי תרין דכרי חמשא גדי חמשא אמרין בני שנא חמשא דין קורבנא
דאלישמע בר עמיהוד.

(נד) {פ} ביום השמיני נשיא לבני מנשה גמליאל בן־פדהצור:

ביומא תמינאה רבא לבני מנשה גמליאל בר פדהצור.

(נה) קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת-כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שְׁבַעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מֵלֵאִים סֶלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה:

קורבניה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוי מתקלה מזרקא חד דכספא מתקליה שבעין סלעין בסלעי קודשא תרויהוון מלו סולתא דפילא במשח למנחתא.

(נו) כֹּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קִטְרֶת:

בזפא חדא מתקלה עשר סלעין היא דדהב מלגא קטורת בוסמיא.

(נז) פֶּר אֶחָד בֶּן-בָּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ-אֶחָד בֶּן-שָׁנָתוֹ לְעֹלָה:

תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתיה לעלתא.

(נח) שְׁעִיר-עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת:

צפיר בר עזין חד לחטאתא.

(נט) וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי-

שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קֶרְבֵּן גַּמְלִיאֵל בֶּן-פְּדָה-צֹר:

ולנכסת קודשא תורי תרין דכרי חמשא גדי חמשא אמרין בני שנא חמשא דין קורבנא דגמליאל בר פדהצור.

(ס) {פ} בַּיּוֹם הַתְּשִׁיעִי נָשִׂיא לְבָנֵי בְנֵימָן אַבִּידָן בֶּן-גְּדֵעֹנִי:

ביומא תשיעאה רבא לבני בנימין אבידן בר גדעוני.

(סא) קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת-כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף

שְׁבַעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מֵלֵאִים סֶלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה:

קורבניה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוי מתקלה מזרקא חד דכספא מתקליה שבעין סלעין בסלעי קודשא תרויהוון מלו סולתא דפילא במשח למנחתא.

(סב) כֹּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קִטְרֶת:

בזפא חדא מתקלה עשר סלעין היא דדהב מלגא קטורת בוסמיא.

(סג) פֶּר אֶחָד בֶּן-בָּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ-אֶחָד בֶּן-שָׁנָתוֹ לְעֹלָה:

תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתיה לעלתא.

(סד) שְׁעִיר-עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת:

צפיר בר עזין חד לחטאתא.

(סה) וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי-

שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קֶרְבֵּן אַבִּידָן בֶּן-גְּדֵעֹנִי:

ולנכסת קודשא תורי תרין דכרי חמשא גדי חמשא אמרין בני שנא חמשא דין קורבנא דאבידן בר גדעוני.

(סו) {פ} בַּיּוֹם הָעֲשִׂירִי נָשִׂיא לְבָנֵי דָן אַחִיעֶזֶר בֶּן-עַמִּישַׁדִּי:

ביומא עשיראה רבא לבני דן אחיעזר בר עמישדי.

(סז) קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת-כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף

שְׁבַעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מֵלֵאִים סֶלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה:

קורבניה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוי מתקלה מזרקא חד דכספא מתקליה שבעין סלעין בסלעי קודשא תרויהוון מלו סולתא דפילא במשח למנחתא.

(סח) כֹּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קִטְרֶת:

בזפא חדא מתקלה עשר סלעין היא דדהב מלגא קטורת בוסמיא.

(סט) פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:

תֹּר חֵד בַּר תֹּרֵי דָכָר חֵד אִמֵּר חֵד בַּר שְׁתֵּיָה לְעֹלָתָא.

(ע) שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת:

צָפִיר בַּר עִזִּין חֵד לְחַטָּתָא.

(עא) וּלְזִבְחַ הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־

שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קֶרְבֵּן אֲחִיעֶזֶר בֶּן־עַמִּישַׁדַּי:

וּלְנִכְסֵת קוֹדֶשֶׁת תֹּרֵי תִרְיוֹ דְכָרֵי חֲמִשָּׁה גְדֵי חֲמִשָּׁה אִמֵּרִין בְּנֵי שָׁנָא חֲמִשָּׁה דִּין קוֹרְבָנָא דְאֲחִיעֶזֶר בַּר עַמִּישַׁדַּי.

תהלים - פרקים לה-לה

תניא - מבוא להינוך קטן

אך הנה ידוע ליודעים טעמא דקרא מאי דכתיב כי שבע יפול צדיק וקם ובפרט שהאדם נקרא מהלך ולא עומד וצריך לילך ממדרגה למדרגה ולא לעמוד במדרגה אחת לעולם ובין מדרגה למדרגה טרם שיגיע למדרגה עליונה ממנה הוא בבחי' נפילה ממדרג' הראשונ' אך כי יפול לא יוטל כתיב ואינה נקראת נפילה אלא לגבי מדריגתו הראשונה ולא לגבי שאר כל אדם ח"ו שאעפ"כ הוא למעלה מכל האדם בעבודתו כי נשאר בה בחי' רשימו ממדריגתו הראשונה אך עיקרה מאהבה שנתחנך והורגל בה מנעוריו בטרם שהגיע למדרגת צדיק וז"ש גם כי יזקין וגו'. והנה ראשית הדברים המעוררים האהבה והיראה ויסודן היא האמונה הטהורה ונאמנה ביחודו ואחדותו יתברך וית':

לוח היום-יום

ו' סיון, חג השבועות

א' דחג השבועות. בשעת קריאת עשרת הדברות עומדים ופניהם אל הספר תורה, אין אומרים אקדמות.

הסתלקות הבעל שם טוב - ביום הרביעי א דחג השבועות תק"כ ומנוחתו כבוד במז'יבוז'. אדמו"ר הזקן אמר על זה - יום ד' כ' בכסלו תקנ"ט בפטרבורג - ביום הרביעי נטלו המאורות.

נ"ך יומי - איוב פרק כ"ז

(א) {פ} וַיִּסָּף אֵיּוֹב שְׂאֵת מְשָׁלוֹ וַיֹּאמֶר:

ויוסף - עמדו ריעיו מענות כאשר הוכיחם אליהוא, כי עמדו ולא ענו עוד (איוב

ל"ב, ט"ז).

(ב) חִי-אֵל הַסִּיר מִשְׁפָּטֵי וְשִׁדֵי הַמֶּר גַּפְשֵׁי:

חי אל - שבועה היא כי באמת הסיר את משפטי ומכאן דרש ר' יהושע שמאבה עבד איוב את המקום אין אדם נודר בחיי המלך אלא א"כ אוהב את המלך.

(ג) כִּי-כָל-עוֹד נִשְׁמָתִי בִּי וְרוּחַ אֱלֹהֵי בְּאִפִּי: (ד) אִם-תִּדְבַּרְנָה שְׁפָתַי עוֹלָה וְלִשׁוֹנִי אִם-יִהְיֶה רְמִיָּה: (ה) חֲלִילָה לִּי אִם-אֶצְדִּיק אֶתְכֶם עַד-אֲגֻעַ לֹא-אֶסִּיר תַּמָּתִי מִמְּנִי:

אם אצדיק אתכם - אם אומר הדין עמכם לחייבני. **לא אסיר תומתי** - לא אודה לדבריכם לומר שאיני תם.

(ו) בְּצַדִּיקְתִּי הִחֲזַקְתִּי וְלֹא אֲרַפֶּה לֹא-יִחַרְף לִבִּי מִיָּמִי:

בצדקתי החזקתי - לומר שאני צדיק. **לא יחרף לבבי** - אותי מימי מכל דרך ומדה שנהגתי בימי ועל כרחו יהי כרשע אויבי (איוב כ"ז:ד).

(ז) יְהִי כְרִשָׁע אִיבִי וּמִתְקוֹמְמִי כְעוֹל: (ח) כִּי מֵה-תִּקְנֹת חֲנִף כִּי יִבְצַע כִּי יִשָּׁל אֱלֹהֵי גַפְשׁוֹ:

כי מה תקות חנף - כי למה אהיה רשע וגזלן מה סופו של רשע הגוזל ממון. **כי ישל** - כי ישליך המקום את נפשו מעליו לשון של נעלך (שמות ג, ה), ונשל הברזל (דברים יט, ה).

(ט) הֲצַעַקְתּוּ יִשְׁמַע | אֵל כִּי-תִבּוֹא עָלָיו צָרָה: (י) אִם-עַל-שִׁדֵי יִתְעַנֵּג יִקְרָא אֱלֹהֵי בְּכַל-עַת:

אם על שדי יתענג - כפל התמיהה היא ככל התמיהות הכפולות שכן דרך הראשונה בה"א והשנייה באם, כמו: הירוצון בסלע סוסים אם יחרוש בבקרים (עמוס ו' י"ב), היש בלשוני עולה ואם חכי לא יבין הוות (איוב ו' ל'). אף כאן: הצעקתו ישמע אל (איוב כ"ז:ט) אם על שדי יתענג, שמא או מי שהוא רשע חנף יכול הוא להתענג ולסמוך על ישועת הקב"ה ולקרא אליו בעת צרתו בתמיהה.

(יא) אֹרְהָ אֶתְכֶם בְּיַד-אֵל אֲשֶׁר עִם-שִׁדֵי לֹא אֶכְחַד:

אורה אתכם - מה המדה שביד אל ודרך אשר עם שדי לא אכחד, כמו כי ידע דרך עמדי (איוב כ"ג, י').

(יב) הֲזֹ-אַתֶּם כְּלִכֶּם חֲזִיתֶם וְלִמָּה-זֶה הֶבֶל תִּהְבְּלוּ:

כולכם חזיתם - שזה חלק אדם רשע (איוב כ"ז, י"ג). **ולמה זה הבל תהבלו** - להיות רשעים וחניפים.

(יג) זֶה | חֲלֶק-אָדָם רָשָׁע | עִם-אֵל וְנַחֲלַת עֲרִיצִים מִשִּׁדֵי יִקְחוּ: (יד) אִם-יִרְבוּ בְּגִזּוֹ לְמוֹ-חֶרֶב וְצִאֲצָאִיו לֹא יִשְׁבְּעוּ-לָחֶם:

אם ירבו בניו למו חרב - ירבו וימותו ביסורים ותחלואים עד כי ישמחו אלמנותיו במיתתן ולא תבכינה.

(טו) שְׂרִידוֹ בַּמּוֹת יִקְבְּרוּ וְאֵלֶּמְנָתָיו לֹא תִבְכְּנָה: (טז) אִם־יִצְבֹּר כְּעֶפְרַיִם כְּסָף וְכַח־מֶר יִכִּין מִלְּבוּשׁ: (יז) יִכִּין וְצִדִּיק יִלְבַּשׁ וְכֶסֶף נָקִי יַחֲלֹק:
(וכסף נקי - כספו של רשע לנקי יחלקנו הקב"ה).

(יח) בְּנֵה כָעֵשׂ בֵּיתוֹ וְכֶסֶף עֲשֵׂה נֹצֵר:

בנה כעש - כתולע הבונה חור שאינו מתקיים וכסוכה שעשה נוצר התאנה והכרם שאינה של קיימא. (ענין אחר: נוצר הכרם שאינו שומרה בכל עת זה שמעתיו).

(יט) עֲשִׂיר יִשְׁכַּב וְלֹא יֵאָסֶף עֵינָיו פִּקַּח וְאֵינָנו:

עשיר ישכב - ימות בעשרו ופעמים שלא יאסף לקבורה.

(כ) תִּשְׁיַגְהוּ בַמַּיִם בְּלֵהוֹת לַיְלָה גְּנַבְתוּ סוּפָה:

בלהות - שדים. **גנבתו סופה** - ותשליכהו לדראונים.

(כא) יִשְׁאַהוּ קָדִים וְיִלְדוּ וְיִשְׁעֲרֵהוּ מִמְּקוֹמוֹ: (כב) וְיִשְׁלַךְ עָלָיו וְלֹא יַחְמַל מִיָּדוֹ בְּרוּחַ יִבְרַח:

וישליך עליו - המשליך עליו רעה ולא יחמול. **מידו** - של רשע ומכחו וממקומו. **ברוח יברח** - בן עצתו שהיה מסייעו בתחלה יברח מעזור ידו בשעת כשלונו, כמו שעשה חרבונה להמן (מגילה ז').

(כג) יִשְׁפֹּק עָלֵימוֹ כְּפִימוֹ וְיִשְׂרַק עָלָיו מִמְּקוֹמוֹ:

ישפוק עלימו כפימו - היודעים (אותו) לפנים ועתה רואים בשברו.

שבת קדש \ ז' סיון \ שבת קדש פרשת נשא, אסרו חג שבועות

הומש - שביעי פרשת נשא

(עב) {שביעי} {פ} בַּיּוֹם עֲשִׂיתִי עֶשֶׂר יוֹם נָשִׂיא לְבָנֵי אֲשֶׁר פָּגַעְיָאל בְּזַעֲכָרוֹ:
בַּיּוֹם חַד עֶשֶׂר יוֹמִין רַבָּא לְבָנֵי אֲשֶׁר פָּגַעְיָאל בַּר עֶכְרוֹ.

(עג) קָרַבְנוּ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף
שְׁבַעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מִלְּאִים סֶלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה:
קורבניה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוי מתקלה מזרקא חד דכספא מתקליה
שבועין סלעין בסלעי קודשא תרויהון מלן סולתא דפילא במשח למנחתא.

(עד) כֶּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קִטְרֶת:
בְּזָפָא חֲדָא מִתְקֵלָה עֶשֶׂר סִלְעִין הִיא דְדָהָב מְלֵאָה קִטְרֶת בּוֹסְמֵיָא.

(עה) פֶּרֶר אֶחָד בְּזַבְקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בְּזַשְׁנָתוֹ לְעֵלָה:
תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי דְכַר חַד אִמֵּר חַד בַּר שְׁתִּיָּה לְעֵלְתָא.

(עו) שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת:
צְפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחֻטָּאתָא.

(עז) וּלְזִבַּח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־
שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן פָּגַעְיָאל בְּזַעֲכָרוֹ:
וּלְנִכְסֵת קוֹדֶשֶׁת תּוֹרֵי תִרְוִין דְכַרֵּי חֲמִשָּׁא גְדֵי חֲמִשָּׁא אִמְרִין בְּנֵי שָׁנָא חֲמִשָּׁא דִין קוֹרְבָנָא
דְּפָגַעְיָאל בַּר עֶכְרוֹ.

(עח) {פ} בַּיּוֹם שְׁנַיִם עֶשֶׂר יוֹם נָשִׂיא לְבָנֵי נִפְתָּלִי אַחִירַע בְּזַעֲכָרוֹ:
בַּיּוֹם תְּרֵי עֶסֶר יוֹמִין רַבָּא לְבָנֵי נִפְתָּלִי אַחִירַע בַּר עֵינָן.

(עט) קָרַבְנוּ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף
שְׁבַעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מִלְּאִים סֶלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה:
קורבניה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוי מתקלה מזרקא חד דכספא מתקליה
שבועין סלעין בסלעי קודשא תרויהון מלן סולתא דפילא במשח למנחתא.

(פ) כֶּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קִטְרֶת:
בְּזָפָא חֲדָא מִתְקֵלָה עֶשֶׂר סִלְעִין הִיא דְדָהָב מְלֵאָה קִטְרֶת בּוֹסְמֵיָא.

(פא) פֶּרֶר אֶחָד בְּזַבְקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בְּזַשְׁנָתוֹ לְעֵלָה:
תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי דְכַר חַד אִמֵּר חַד בַּר שְׁתִּיָּה לְעֵלְתָא.

(פב) שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת:
צְפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחֻטָּאתָא.

(פג) וּלְזִבַּח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־
שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אַחִירַע בְּזַעֲכָרוֹ:
וּלְנִכְסֵת קוֹדֶשֶׁת תּוֹרֵי תִרְוִין דְכַרֵּי חֲמִשָּׁא גְדֵי חֲמִשָּׁא אִמְרִין בְּנֵי שָׁנָא חֲמִשָּׁא דִין קוֹרְבָנָא
דְאַחִירַע בַּר עֵינָן.

(פד) {פ} זאת | חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הַמָּשַׁח אֹתוֹ מֵאֵת נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל קִעְרַת כֶּסֶף שְׁתֵּים עָשָׂר מִזְרְקֵי-כֶסֶף שְׁנַיִם עָשָׂר כַּפּוֹת זָהָב שְׁתֵּים עָשָׂר:
 דא חנוכת מדבחה ביומא דרביאו יתיה מן רב רבי ישראל מגסי כספא תרתא עשרי מזרקי כספא תרי עשר בזפי דדהבא תרתא עשרי.

ביום המשח אותו - בו ביום שנמשח הקריב. ומה אני מקיים: אחרי המשח (במדבר ז': פ"ח), שנמשח תחילה ואחר כך הקריב, או: אחרי המשח - לאחר זמן, ולא בא ללמד ביום המשח, אלא ללמד שנמשח ביום? כשהוא אומר ביום משחו אותם (ויקרא ז', ל"ו) למדנו שנמשח ביום, ומה תלמוד לומר: ביום המשח - ביום שנמשח הקריב. **קערות כסף שתיים עשרה וגומ'** - הם הם שנתנדבו ולא אירע בהן פסול.

(פה) שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה הַקְּעָרָה הָאֶחָת כֶּסֶף וְשִׁבְעִים הַמִּזְרָק הָאֶחָד כֹּל כֶּסֶף הַכֵּלִים אֲלֵפִים וְאַרְבַּע־מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ:
 מאה ותלתין סלעין הוי מתקלה דמגסתא חדא דכספא ושבעין דמזרקא חד כל כסף מניא תרין אלפין וארבע מאה בסלעי קודשא.

שלשים ומאה הקערה האחת - מה תלמוד לומר? לפי שנאמר: שלשים ומאה משקלה (במדבר ז', י"ג), ולא פירש באיזו שקל, לכך חזר ושנאן כאן וכלל בכולן: כל כסף הכלים בשקל הקדש. **כל כסף הכלים וגומ'** - לימדך שהיו כלי בית הקדש מכוונין במשקלן, שוקלן אחד אחד וחוזר ושוקלן כולן כאחד, לא ריבה ולא מיעט.

(פו) כַּפּוֹת זָהָב שְׁתֵּים-עָשָׂר מְלֵאֹת קִטְרֹת עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכֶּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ כָּל-זָהָב הַכַּפּוֹת עֲשָׂרִים וּמֵאָה:
 בזפי דדהבא תרתא עשרי מלון קטורת בויסמיא מתקל עשר סלעין הוי מתקלה דבזפא בסלעי קודשא כל דהב בזפא מאה ועשרין.

כפות זהב שתיים עשרה - למה נאמר? לפי שנאמר: כף אחת עשרה זהב (במדבר ז', י"ד) - היא של זהב ומשקלה עשרה שקלים של כסף, או אינו אלא כף אחת של כסף ומשקלה עשרה שקלים של זהב, ושיקלי הזהב אינן משקלן שוה לשקלי כסף, תלמוד לומר: כפות זהב - של זהב היו.

(פז) {מפטיר} כָּל-הַבָּקָר לְעֹלָה שְׁנַיִם עָשָׂר פָּרִים אֵילִם שְׁנַיִם-עָשָׂר כִּבְשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה שְׁנַיִם עָשָׂר וּמִנְחָתָם וְשַׁעֲרֵי עֲזִים שְׁנַיִם עָשָׂר לְחֹטְאֹת:
 כל תורי לעלתא תרי עשר תורין דכרין תרי עשר אמרין בני שגא תרי עשר ומנחתהון וצפירי בני עזי תרי עשר לחטאת.

(פח) וְכֹל בָּקָר וְזֶבַח הַשְּׁלָמִים עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה פָּרִים אֵילִם שְׁשִׁים עֲתָדִים שְׁשִׁים כִּבְשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה שְׁשִׁים זֹאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ אַחֲרֵי הַמָּשַׁח אֹתוֹ:
 וכל תורי לנכסת קודשיא עשרין וארבעא תורין דכרי שתין גדי שתין אמרין בני שגא שתין דא חנוכת מדבחה בתר דרביאו יתיה.

(פט) וּבָבֹא מֹשֶׁה אֶל-אַהֲל מוֹעֵד לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת-הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹהֵי מַעַל הַכַּפָּרֶת אֲשֶׁר עַל-אֲרֹן הָעֵדוּת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִּים וַיְדַבֵּר אֱלֹהֵי:
 וכד עליל משה למשכון זמנא למלא עמיה ושמע ית קלא דמתמלל עמיה מעלוי כפורתא דעל ארונא דסהדותא מבין תרין פרוביא ומתמלל עמיה.

ובכא משה וגו' - שני כתובין המכחישים זה את זה, שלישי בא ומכריע ביניהם. כתוב אחד אומר: וידבר אליו מאהל מועד (ויקרא א', א') - והוא חוץ לפרכת, וכתוב אחד אומר: ודברתי אתך מעל הכפרת (שמות כ"ה, כ"ב), בא זה והכריע ביניהם: משה בא אל אהל מועד ושם שומע את הקול הבא מעל הכפרת מבין שני הכרובים - הקול יוצא משמים לבין הכרובים ומשם יוצא לאהל מועד. **מדבר** - כמו: מתדבר, כבודו של מעלה לומר כן, מְדַבֵּר בינו לבין עצמו, ומשה שומע מאיליו. **וידבר אליו** - למעט את אהרן מן הדברות. **וישמע קול** - יכול קול נמוך, תלמוד לומר: את הקול - הוא הקול שנדבר בו בסיני. וכשהיה מגיע לפתח היה נפסק, ולא היה יוצא חוץ לאהל. (סיום) חסלת נשא.

תהלים - פרקים לט-מג

תניא - שער היחוד והאמונה פרק א'

שער היחוד והאמונה
להבין מעט מזער מ"ש בזהר דשמע ישראל כו' הוא יחודא עילאה
ובשכמל"ו הוא יחודא תתאה:
פרק א וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל
ועל הארץ מתחת אין עוד. וצריך להבין וכי תעלה על דעתך שיש אלהים
נשרה במים מתחת לארץ שצריך להזהיר כ"כ והשבות אל לבבך. הנה
כתיב לעולם ה' דברך נצב בשמים ופי' הבעש"ט ז"ל כי דברך שאמרת יהי
רקיע בתוך המים וגו' תיבות ואותיות אלו הן נצבות ועומדות לעולם בתוך
רקיע השמים ומלובשות בתוך כל הרקיעים לעולם להחיותם כדכתיב
ודבר אלהינו יקום לעולם ודבריו חיים וקיימים לעד כו' כי אילו היו
האותיות מסתלקות כרגע ח"ו וחוזרות למקורן היו כל השמים אין ואפס
ממש והיו כלא היו כלל וכמו קודם מאמר יהי רקיע כו' ממש וכן בכל
הברואים שבכל העולמות עליונים ותחתונים ואפי' ארץ הלזו הגשמית
ובחי' דומם ממש אילו היו מסתלקות ממנה כרגע ח"ו האותיות מעשרה
מאמרות שבהן נבראת הארץ בששת ימי בראשית היתה חוזרת לאין
ואפס ממש כמו לפני ששת ימי בראשית ממש וז"ש האר"י ז"ל שגם בדומם
ממש כמו אבנים ועפר ומים יש בחי' נפש וחיות רוחנית דהיינו בחי'
התלבשות אותיות הדבור מעשרה מאמרו' המחיות ומהוות את הדומם
להיות יש מאין ואפס שלפני ששת ימי בראשית

לוח היום-יום

ז' סיון, ב' דחג השבועות

נשיאת כפים: כשאומרים תיבת "יברכך" - המתברך ראשו באמצע. "ה" - מיסב ראשו
לימינו, שהיא שמאל המברך. "וישמרך" - באמצע. "יאר" - לשמאלו שהיא ימין

המברך וכו'. "שלום" - ראשו באמצע. אמירת "רבוננו של עולם" - בשעה שהכהנים מנגנים דוקא, אבל כשאומרים התיבות צריך לשמוע. כשמנגנים ל"וישם" אומרים רבוננו של עולם ... הצדיק. כשמנגנים לתיבת "לך" ואם ... אלישע. ל"שלום" וכשם ... לטובה. כשאומרים "שלום" - אומרים "ותשמרני ותחנני ותרצני". אדיר במרום אומרים אחר ענית אמן כשעדיין הטלית על פניו.

נ"ך יומי - איוב פרק כ"ה

(א) כִּי יֵשׁ לְכֶסֶף מוֹצֵא וּמְקוֹם לְזָהָב יִזְקוּ:

כי יש לכסף מוצא - גם זה טעם אחר לדברו הראשון שאמר: בצדקתי החזקתי כי למה אהיה רשע אם בשביל כסף וזהב לכל יש מוצא וסוף אבל החכמה מאין תבוא זה סוף הפרשה היא יקרה מכל, על כן כל ימי נתתי לבי עליה ללמוד. **ומקום** - יש לזהב שמשם יזקו ויתכו אותו.

(ב) בְּרִזְלֵי מַעֲפָר יִקַּח וְאֶבֶן יִצּוֹק נְחוֹשֶׁה:

ואבן יצוק נחושה - מן ההר יצק האומן את הנחושה הרי תחילה וסוף יש לכל דבר שכל העולם יכלה וכל אשר בו.

(ג) קָצַץ שֵׁם לְחַשְׁדָּה וְלְכָל־תְּכֵלִית הוּא חוֹקֵר אֶבֶן אֶפֶל וְצִלְמֹת:

קץ שם - המקום מתי תהיה החושך שהשמים נמלחו והארץ תבלה ולכל תכלית דבר הוא חוקר לו. **אבן** - אשר משם יצא לו חשך וצלמות אבן מקום מוצא פורענות לכן נקרא אבן במקום פורענות כאדם הנוגף את רגליו באבן שיש לו צער, כ"ש, כמו: קו תוהו ואבני בוהו (ישעיהו ל"ד, י"א), דמן טורא אתגזרת אבן וגו' (דניאל ד').

(ד) פָּרַץ נַחַל מֵעַם־גָּר הַנִּשְׁכָּחִים מִנִּי־רֶגֶל דָּלוּ מֵאֲנֹשׁ נָעוּ:

פרץ נחל - על סדום ועמורה נחלי אש וגפרית. **מעם גר** - ממקום שהוא נובע ונוגר. **הנשכחים מני רגל** - אלו אנשי סדום ששיכחו תורת רגלי אורחים מארצם שהיו משכיבים האורח במטה אם היה ארוך יותר מקטעין רגליו ואם היה קצר מאריכין אותו כך מפורש באגדה. **דלו** - ע"י פריצת נחל זה ומאנוש נעו.

(ה) אֶרֶץ מִמְנֶה יֵצֵא־לָחֶם וְתַחֲתֶיהָ נְהַפֵּךְ כְּמוֹ־אֵשׁ:

ארץ - אשר ממנה יצא לחם נהפך מקומה כמו אש.

(ו) מְקוֹם־סִפִּיר אֲבָנֶיהָ וְעִפְרָת זָהָב לָו:

מקום ספיר - היו אבניה.

(ז) גָּתִיב לֹא־יִדְעוּ עֵיט וְלֹא שִׁזְפְּתוּ עֵינֵי אִיהָ:

לא ידעו עיט - לא עבר עליהן חיל של ליסטין. **ולא שזפתו עין איה** - לפי שהיא רואה יותר משאר עופות ולכך נקראה ראה שהיא עומדת בבבל ורואה נבילות בארץ ישראל כך מפורש באגדת (חולין סג ע"א) כלומר לא חפרוה מרגלים.

(ח) לֹא־הִדְרִיכוּהוּ בְּנִי־שַׁחַץ לֹא־עָדָה עָלָיו שַׁחַל:

לא עדה עליו - עבר כדמתרגמינן אשר עבר בין הבתרים (בראשית ט"ו:ז') דעא.

שחץ ושחל - משבעה שמות האריה הם (סנהדרין צ"ה) ששה שמות יש לאריה, והקב"ה מה עשה.

(ט) בַּחֲלָמִישׁ שָׁלַח יָדוֹ הַפֶּךָ מִשָּׂרֵשׁ הָרִים:

בחלמיש שלח ידו - והפך שרשי ההרים מלמעלה למטה.

(י) בַּצּוּרוֹת יְאֻרִים בִּקְעַת וְכָל־יָקָר רָאֲתָה עֵינָיו:

בצורות יאורים בקע - חוזר לתחילת ענינו שאמר: כי לכל דבר יש מוצא, ובצורות בקע למוצא היאורים וכן. **כל יקר ראתה עינו** - מהיכן יצא לבריות (כמו שעשה לישראל הך סלע ויזובו מימיו).

(יא) מִבְּכֵי נְהַרֹת חֲבֵשׁ וְתַעֲלֹמָה יֵצֵא אֹזֶר:

מבכי נהרות חבש - בבריאת העולם כשבכו מים התחתונים, בכי, כמו: נבכי ים (איוב ל"ח:ט"ז). **חבש** - כמו ויחבש את חמורו (בראשית כ"ב:ג'), כ"ש, [מבכי וגו' מפני בכייתן של ישראל שהיו בוכין לאמר מה נשתה (שמות ט"ו:כ"ד) חבש ותיקן להם נהרי מים מן הסלע ויחבש להם מתרגם ואתקין]. **ותעלומה יוציא אור** - חלון יש ברקיע ושמו תעלומה משם תולדות השמש לתקופתו (פרקי ר' אליעזר) כלומר לכל דבר יש מוצא וסוף רק לחכמה לא מוצא לה אלא מפיו ולא סוף עולמות.

(יב) {פ} וְהַחֲכָמָה מֵאֵין תִּמְצָא וְאֵי זֶה מְקוֹם בִּינָה:

והחכמה - התורה.

(יג) לֹא־יִדְעַע אָנוּשׁ עֶרְכָּה וְלֹא תִמְצָא בְּאֶרֶץ הַחַיִּים:

ולא תמצא בארץ החיים - במי שמחיה אלא במי שממית עצמו עליה ביגיעה וברעבון.

(יד) תְּהוֹם אָמַר לֹא בִי־הִיא וַיִּם אָמַר אֵין עִמָּדִי:

תהום אמר לא בי היא - אם תשאלנה ליורדי תהום העוסקים במוצא מרגליות ובמוצא זהב וכסף ממקום תהומות הארץ יאמרו לך לא בי היא, איני בקי בהוראה. **ויים אמר** - ויורדי הים לסחורה יאמרו לך לא עמדי חכמה למה לפי שאינם יכולים לקנותה כשאר פרקמטיא לתת מעושרם בדמיה, ובאגדה (בבלי שבת פ"ט). הוא אומר שבשעת מתן תורה בא השטן לפני הקב"ה ואמר לו היכן תורה א"ל אצל בן עמרם, בא לו אצל משה אמר לו היכן תורה אצל ים בא לו אצל ים אמר לו היכן תורה לא בי היא לך אצל בן עמרם בא לו אצל בן עמרם אמר לו היכן תורה אצל תהום בא לו אצל תהום אמר לו היכן תורה א"ל אין עמדי לך אצל בן עמרם בא לו אצל בן עמרם אמר לו היכן תורה אצל וזהו שאמר: תהום אמר לא בי היא וים אמר אין עמדי.

(טו) לֹא־יִתֵּן סִגּוּר תַּחֲתֶיהָ וְלֹא יִשְׁקַל בְּסֶף מַחִירָה:

לא יותן סגור - זהב סגור זהו זהב טוב שבשעה שנפתח כל חנויות של זהב נסגרות.

(טז) לֹא־תִסְלֶה בְּכֶתֶם אוֹפִיר בְּשֵׁהם יִקָּר וְסִפִּיר:

לא תסולה - לא תשתבח, לשון סולו לרוכב בערבות (תהלים ס"ח:ה'), המשבחה לומר חשובה היא ככתם אופיר וכשוהם יקר לא שבח הוא לה, וכן: המסולאים בפז (איכה ד':ב').

(יז) לֹא־יִעַרְכְּנָה זֶהָב וְזָכוּכִית וְתַמּוּרְתָהּ כְּלִי־פֶז:

ותמורתה לא בכלי פז - זהב טהור מנהיר כמרגלית.

(יח) רֵאמוֹת וּגְבִישׁ לֹא יִזְכָּר וּמִשְׁךְ חֲכָמָה מִפְּנִינִים:

ראמות וגביש - שמות אבנים טובות שבים הם. **לא יזכר** - אצלה.

(יט) לֹא־יִעַרְכְּנָה פְּטֹדֶת־כֹּוֹשׁ בְּכֶתֶם טְהוֹר לֹא תִסְלֶה:

פטת כוש - אבן טובה היא, כמו: אודם פטדה (שמות כ"ח:י"ז), כתם היא קבוצת עדי לתכשיטי נשים ונקראת הקבוצה כתם בלשון עברי ובלשון ערבי אלחלו והוא נזם זהב וחלי כתם (משלי כ"ה:י"ב) וכן ותעד נזמה וחלייתה (הושע ב':ט"ו) ויש פותרים כתם כתר ולא נכון כי לא מצינו פעולה בלשון זה כאשר מצינו בלשון כתר מכתיר כותרות.

(כ) וְהַחֲכָמָה מֵאֵין תִּבּוֹא וְאֵי זֶה מְקוֹם בִּינָה:

(כא) וְנִעְלָמָה מֵעֵינַי כָּל־חֵי וּמִעֶוְף הַשָּׁמַיִם נִסְתָּרָה:

ומעוף השמים - מלאכים המעופפים.

(כב) אֲבִדוֹן וּמוֹת אָמְרוּ בְּאָזְנוֹנוּ שָׁמַעְנוּ שְׁמַעָה:

אבדון ומות אמרו - המאבדין וממיתין עצמן עליה אמרו באזנינו שמענו שמעה שהמיגע בה מתקיימת בו, וי"א כאשר באגדה אשר פירשתי למעלה שבא השטן לפני המקום אמר לו היכן תורה א"ל וכו' והיינו דכתיב: אבדון ומות אמרו באזנינו שמענו שמעה כשנתנה לישראל, אבל.

(כג) אֱלֹהִים הִבִּין דְּרַכָּה וְהוּא יָדַע אֶת־מְקוֹמָהּ:

אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה - שיודע הוא היכן שורה וגם ישבחה ויאמרו לה כי אלהים הבין דרכה נסתכל בה וברא את העולם באותיותי' כסדרם ומשקלן יצר כל היצורים כאשר כתוב בסוד ספר יצירה.

(כד) כִּי־הוּא לְקִצּוֹת־הָאָרֶץ יִבֵּיט תַּחַת כָּל־הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה:

כי הוא לקצות הארץ יביט - בה היאך יבנם ויבראם ותחת כל השמים צרכי ברייתן ראה בה.

(כה) לַעֲשׂוֹת לְרוּחַ מְשַׁקֵּל וְלִמִּים תִּבֶּן בְּמִדָּה:

לעשות וגו' - בה משקל לרוח, לכל ארץ לפי כחה וכן המים לפי המדה לפי מה שהיתה ארץ צריכה להשקותה יש ארץ נגובה וצריכה הרבה גשמים ויש ארץ שאינה צריכה כל כך.

(כו) **בַּעֲשֵׂתוֹ לַמַּטֵּר חֶק וְדֶרֶךְ לַחֲזִיז קָלוֹת:**

חק - גזירה קצובה לפי כל ארצות, ומעיין ופלג להשקות כל ארץ וארץ, ובעשותו דרך לכל החזיזים שלא יצאו שני קולות דרך נקב אחד פן יחריב את העולם (בבלי ב"ב ט"ז).

(כז) **אִז רָאָה וַיִּסְפְּרָה הַכִּינָה וְגַם־חִקְרָה:**

אז ראה - ראה אותה נסתכל בה ובעצתה יעשה הכל. **ויספרה -** ספר אותיותיה כפולות ופשוטות ראשונה ואמצעית ואחרונית היא אמת חותמו של הקב"ה וכן בשאר סדרים ברא כל דבר ודבר באותיות הללו והכל מפורש בסוד ספר יצירה. **הכינה -** זימנה ליצירה.

(כח) **וַיֹּאמֶר | לְאָדָם הֵן יִרְאֶת אֲדָנִי הִיא חֲכָמָה וְסוֹר מִרַע בִּינָה:**

הן יראת אד' היא חכמה - זו צריכה לזו ואין חכמה יפה בלא יראה.

פרק משנה שבועי - זבחים פרק י"ד

שבוע פרשת נשא

(א) פרת חטאת ששורפה חוץ מגתה, וכן שעיר המשתלח שהקריבו בחוץ, פטור, שנאמר: ואל פתח אהל מועד לא הביאו (ויקרא י"ז, ד'). כל שאינו ראוי לבא אל פתח אהל מועד, אין חיבין עליו.

פרת חטאת. פרה אדמה. שנאמר בה חטאת היא. **חוץ מגתה.** מערכה של עצים מסדרין כמין גת היו עושים לה במקום ששוחטים אותה בהר המשחה כנגד פתחו של היכל. ואם שחטה חוץ למקום ההוא פסולה. אבל אינו חיב עליה משום שוחט קדשים בחוץ, דרחמנא פטריה מדכתיב ואל פתח אהל מועד לא הביאו, ומדקפיד קרא לענשו שלא הביאו, שמע מנה בעומד להביאו שם משתעי קרא. **כל שאינו ראוי לבא כו'.** שאינו עתיד להקריב.

(ב) הרובע, והנרבע, והמקצה, והנעבד, והאתנו, והמחיר, והפלאים, והטרפה, ויוצא דפן, שהקריבין בחוץ, פטור, שנאמר: לפני משכן ה' (ויקרא י"ז, ד'), כל שאינו ראוי לבא לפני משכן ה', אין חיבין עליו. בעלי מומין, בין בעלי מומין קבועים, בין בעלי מומין עוברים, שהקריבין בחוץ, פטור. רבי שמעון אומר, בעלי מומין קבועים, פטור, ובעלי מומין עוברים, עוברין בלא תעשה. תורים שלא הגיע זמנן ובני יונה שעבר זמנן, שהקריבין בחוץ, פטור. רבי שמעון אומר, בני יונה שעבר זמנן, פטור. ותורים שלא הגיע זמנן, בלא תעשה. אותן ואת בנו ומחסר זמן, פטור. רבי שמעון אומר, הרי זה בלא תעשה. שהיה רבי שמעון אומר, כל שהוא ראוי לבא לאחר זמן, הרי זה בלא תעשה ואין בו כרת. וחכמים אומרים, כל שאין בו כרת, אין בו בלא תעשה.

בלא תעשה. הואיל וראיין לבא לאחר זמן אין בהם פרת אלא לאו גרידא דלא תעשון ככל אשר אנחנו עושים פה היום (דברים י"ב:ח'). **תורים שלא הגיע זמנן.** [כדתנן בחלין (בבלי חולין כב): משזיהבו כשרין, ומקמי הכי פסולין] דתורים גדולים ולא קטנים בעינן. **ובני יונה שעבר זמנן.** דבני יונה קטנים ולא גדולים, ופסולים מתחלת הצהוב ואילך. **בלא תעשה.** הואיל וראיין לאחר זמן יש בהן לא תעשה לשוחטן בחוץ. **אותו ואת בנו.** ששחט אחד מהן ובא להקריב השני בו ביום, ואסור משום אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד (ויקרא כ"ב:כ"ח). **ומחסר זמן.** בין שהוא מחסר זמן בגופו שלא היה שבעת ימים תחת אמו, בין שהבעלים מחסרים זמן כדמפרש לקמן. וצריכא לאשמעינן פלגתא דרבי שמעון ורבנן בכלהו, דאי אשמעינן בבעלי מומין, בהא קאמרי רבנן משום דמאיסי, אבל תורים ובני יונה דלא מאיסי אימא מודו ליה לרבי שמעון. ואי אשמעינן תורים ובני יונה, משום דלא חזו ואדחו, אבל בעלי מומין דחזו ואדחו אימא מודה להו רבי שמעון לרבנן. ואי תנא הני תרתי, משום דפסולא דגופא, אבל אותו ואת בנו דפסולא

מעלמא קאתי להו אימא מודו ליה רבנן לרבי שמעון, צריכא. ואין הלכה כרבי שמעון.

(ג) מחסר זמן, בין בגופו בין בבגדיו. איזה הוא מחסר זמן בבגדיו. הזב, והזבה, ויולדת, ומצרע, שהקריבו חטאתם ואשםם בחוץ, פטורין. עולותיהן ושלמיהן בחוץ, חיבין. המעלה מבשר חטאת, מבשר אשם, מבשר קדשי קדשים, מבשר קדשים קלים, ומותר העמר, ושתי הלחם, ולחם הפנים, ושירי מנחות, היוצק, הבולל, הפותת, המולח, המניף, המגיש, המסדר את השלחן, והמטיב את הנרות, והקומץ, והמקבל דמים בחוץ, פטור. אין חיבין עליו לא משום זרות, ולא משום טמאה, ולא משום מחסר בגדים, ולא משום רחויץ ידים ורגלים.

הזב והזבה. שהקריבו בחוץ, בתוך ימי ספרן. **והיולדת.** שהקריבה בתוך מלאת. **פטורין.** שאין מתקבלין לא לחובה ולא לנדבה. **ואשםם.** בגמרא פריה, זב וזבה ויולדת בני אשם ניהו, ומשני תני מצרע בהדיהו, שהמצרע מביא אשם. **עולותיהן ושלמיהן.** בגמרא פריה, הני בני שלמים ניהו, ומשני, תני נזיר בהדיהו, שנזיר מביא שלמים. **בחוץ חיבין.** שהן מתקבלות בפנים נדבה לשמן לאחר שהקריבו חטאתם והמצרע את אשמו. **מבשר חטאת מבשר אשם כו'.** דכל הני נאכלים לכהנים ואין קרבים לגבי מזבח, ורחמנא אמר: אשר יעלה עולה או זבח (ויקרא י"ז, ח'), מה עולה שהיא קרבה על גבי מזבח, אף כל שהוא קרב על גבי מזבח. **מבשר קדשי קדשים.** ככשי עפרת שהם שלמי צבור ויש להם תורת קדשי קדשים. **היוצק.** השמן על המנחה. **הבולל הפותת.** הבולל המנחה בשמן. ופותתה פתים. **המניף המגיש.** שמניף את המנחה שטעונה תנופה. ומגישיה בחוץ. המנחה שהיא טעונה הגשה בפנים בקרן דרומית מערבית כדכתיב: והגישיה אל המזבח (ויקרא ב', ח'). **המסדר.** לחם הפנים על השלחן. **פטור.** דאמר קרא אשר יעלה עולה או זבח, מה העלאה שהוא גמר עבודה, אף כל שהוא גמר עבודה, יצאו אלו שאין אחד מהן גמר עבודה. **אין חיבין עליו משום זרות.** אם עשה זר אחת מכל העבודות הללו, כגון שבלל או פתת וכו'. וכן טמא, או מחסר בגדים, או מי שאינו רחויץ ידים ורגלים, אינו חיב מיתה אף על פי שנפסל אותו דבר שעבד בו.

(ד) עד שלא הוקם המשכן, היו הבמות מתרות, ועבודה בבכורות. משהוקם המשכן, נאסרו הבמות, ועבודה בפניהם. קדשי קדשים, נאכלים לפנים מן הקלעים. קדשים קלים, בכל מחנה ישראל.

והעבודה בבכורות. דכתיב: וישלח את נערי בני ישראל (שמות כ"ד:ה'), אלו הבכורות שהעבודה בהם. **משהוקם המשכן נאסרו הבמות.** דכתיב: ואל פתח אהל מועד לא הביאו (ויקרא י"ז:ד'), מפלל דבאהל מועד תלי אסורא. ודוקא לישראל נאסרו הבמות, אבל נכרים מתרים להקריב לשמים בכל מקום, ואפלו בזמן הזה. ואסור לישראל להיות שלוחם להקריב ולא לסיעם. אבל להורות להם סדר הקרבה שרי.

(ה) באו לגלגל, והתרו הבמות. קדשי קדשים, נאכלים לפנים מן הקלעים. קדשים קלים, בכל מקום.

באו לגלגל. ולא היה שם בית אלא יריעות המשכן של מדבר. **התרו הבמות.** דרחמנא אמר אשר ישחט במחנה וכו' ואל פתח אהל מועד לא הביאו, פרט לגלגל שלא היה שם מחנה, שכבר בטלו המחנות והתחילו להיות נפוצים בכל הארץ. ומהאי טעמא נמי קדשים קלים נאכלין בכל מקום, שהרי לא היה שם מחנה כמו שהיה במדבר.

(ו) באו לשילה, נאסרו הבמות. לא היה שם תקרה, אלא בית של אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן, והיא הייתה מנוחה. קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים, קדשים קלים ומעשר שני, בכל הרואה.

באו לשילה נאסרו הבמות. דכתיב: כי לא באתם עד עתה אל המנוחה (דברים י"ב, ט), מפלל דכשיבאו אל המנוחה, הבמות אסורות. ומנוחה זו שילה שהיתה שם מנוחה שלא היו נוסעים ממקום למקום כמו במדבר. **בית של אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן.** דכתיב: ותביאהו בית ה' שילה (שמאל א א), אלמא בית היה, וכתיב: וישש משכן שלו (תהלים ע"ח, ס'), אלמא של יריעות היה, מלמד שלא היה שם תקרה אלא בית של אבנים מלמטה ויריעות מלמעלה. **ומעשר שני בכל הרואה.** ולעיל לא תני מעשר שני, לפי שכל ארבע עשרה שנה שהיו בגלגל לא נתחיבו במעשרות עד שכבשו וחלקו. ובכל הרואה הינו בכל מקום שראין משם שילה, דאמר קרא: השמר לה פן תעלה עולותיך בכל מקום אשר תראה (דברים י"ב, י"ג), בכל מקום אשר תראה אי אתה מעלה, אבל אתה אוכל בכל מקום שאתה רואה.

(ז) באו לנוב ולגבעון, התרו הבמות. קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים. קדשים קלים, בכל ערי ישראל.

באו לנוב ולגבעון. כשחרבה שילה לסוף שלש מאות ושבעים חסר אחת שהיה המשכן שם, ונלקח הארון בימי עלי, באו לנוב, וחרבה נוב בימי שאול ובאו לגבעון. וכל ימי נוב וגבעון היו חמשים ושבע שנה, וכל זמן זה היו הבמות מתרות, דרחמנא אמר באסור הבמות כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה, מנוחה זו שילה, נחלה זו ירושלים, ולמה חלקן הכתוב אלא כדי לתן היתר לבמות בין זו לזו. **קדשים קלים בכל ערי ישראל.** והוא הדין למעשר שני, שהרי הקישן הכתוב, דכתיב: לא תוכל לאכל בשעריך מעשר דגנך וגו' (דברים י"ב: ז), וכל נדריך אשר תדר, בזמן שקדשים קלים טעונים הבאת מקום אף מעשר שני טעון הבאת מקום, בזמן שקדשים קלים בכל ערי ישראל אף מעשר שני בכל ערי ישראל.

(ח) באו לירושלים, נאסרו הבמות, ולא היה להם עוד היתר, והיא הייתה נחלה. קדשי קדשים, נאכלים לפנים מן הקלעים, קדשים קלים ומעשר שני, לפנים מן החומה.

והיא היתה נחלה. האמורה בתורה כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה, דמשמע משתבאו אל הנחלה ואסרו הבמות.

(ט) כל הקדשים שהקדישן בשעת אסור במות, והקריבן בשעת אסור במות בחוץ, הרי אלו בעשה ולא תעשה, וחיבין עליהן כרת. הקדישן בשעת הותר במות, והקריבן בשעת אסור במות, הרי אלו בעשה ולא תעשה, ואין חיבין עליהן כרת. הקדישן בשעת אסור במות והקריבן בשעת הותר במות, הרי אלו בעשה ואין בהם בלא תעשה.

הרי אלו בעשה. דשמה תביאו את עולותיכם, דמשמע אבל לא בכמה, ולא הבא מכלל עשה, עשה. אי נמי, עשה והביאום לה, ולא תעשה דהשמר לה פן תעלה עולותיה, וכל מקום שנאמר השמר פן ואל, אינו אלא לא תעשה. **ואין חיבין עליהם כרת.** כיון שהקדישם בשעת הותר הבמות, שאין המקריב בחוץ חיב כרת אלא על קרבן שאם הקריבו בחוץ בשעת הקדשו היה חיב, דומיא דמדבר, דבכרת דשחוטת חוץ כתיב: חקת עולם תהיה זאת להם (ויקרא י"ז, ז'), זאת להם ואין אחרת להם. **הקדישן בשעת אסור הבמות.** מההיא שעתיא קרינן בהו והביאום לה, וכיון שהמתין עד שלא יכול לקימו נתבטל העשה על ידו. אבל לאו וכרת ליכא, דאזהרה וענש בשעת הקרבה כתיבי, והרי הותרו הבמות.

(י) אלו קדשים קרבים במשכן. קדשים שהקדשו למשכן, קרבנות הצבור, קרבין במשכן. וקרבנות היחיד, בכמה. קרבנות היחיד שהקדשו למשכן, יקרבו במשכן. ואם הקריבן בכמה, פטור. מה בין כרת יחיד לכמת צבור, סמיכה, ושחיטת צפון, ומתן סביב, ותנופה, והגשה. רבי יהודה אומר, אין מנחה בכמה. וכהון, ובגדי שרת, וכלי שרת, וריח ניחוח, ומחצה בדמים, ורחוץ ידים ורגלים. אבל הזמן, והנותר, והטמא, שוים בזה ובזה.

ואלו קדשים קרבים במשכן. כגון בזמן הגלגל ונוב וגבעון שהיה שם משכן והיו הבמות מתרות. אלו קדשים צריכין להקריבן במשכן ולא בכמה. **קדשים.** שסתמן הקדשו במשכן, ומאי ניהו, קרבנות צבור. **קרבנות יחיד.** סתמן לבמה. **קרבנות יחיד שהקדשו למשכן.** שפרש בשעת הקדשן על מנת להקריבן למשכן. **ואם הקריבן בכמה פטור.** מאזהרה ומענש, שהרי הותרו הבמות. ומיהו אסור לשנות, דכתיב: מוצא שפתיה תשמר ועשית (דברים כ"ג, כ"ד). **במות צבור.** גלגל ונוב וגבעון. **סמיכה.** דכתיב לפני ה' וסמה, שאין סמיכה בכמה. **שחיטת צפון.** דכתיב: צפונה לפני ה' (ויקרא א', י"א), ואין צפון בכמה. **ומתן סביב.** שתי מתנות שהן ארבע. דכתיב בהו: את הדם על המזבח סביב (שמות כ"ט, כ'), ולא בכמה.

השיעור השבועי – פרשת נשא

שלשת צדיקי שבועות

מתוך שיעור ער"ח סיון תשע"ט - 'להפוך את החשך לאור'

אנחנו עומדים כבר בר"ח סיון, והפרשה שנקרא בשבועות מתחילה "בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני"^א, ובסוף הפסוק הבא כתוב כבר "ויחן שם ישראל נגד ההר", כולם "כאיש אחד בלב אחד" (כפי שמפרש רש"י). מוסבר בחסידות שביום ה-מה של ספירת העומר, ראש חדש סיון, כבר נשלם תיקון המדות ולכן "ביום הזה באו מדבר סיני" - כבר מוכנים לקבל את התורה. אז מתקיים "ויחן שם ישראל נגד ההר", "ויחן" בלשון יחיד (חידוש שאין כמותו בשאר החניות), "כאיש אחד בלב אחד". כתוב ש"ויחן" גם לשון חן - שכל יהודי מוצא חן בעיני השני (בחינת "תשאות חן חן לה"^ב, "תשאות חן" כמו נשיאת חן).

אחרי "ויחן שם ישראל נגד ההר", "כאיש אחד בלב אחד", כתוב "ומשה עלה אל האלהים" - הסמיכות אומרת דרשני. מכאן נבין שזכות משה - וה"אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא"^ג - לעלות אל האלקים היא מכח אחדות בני ישראל. משה רבינו בלי ישראל הוא לא כלום - "לך רד כי שחת עמך" רד מגדולתך, לא נתתי לך גדולה אלא בשבילם"^ד, משה עולה בזכות בני ישראל, בזכות האחדות של בני ישראל. משה נקרא "איש האלהים"^ה, "מחציו ולמטה 'איש' ומחציו ולמעלה 'אלקים'"^ו, וכשהוא עולה אל האלקים גם חציו התחתון נכלל באלקים - הכל כדי לפעול גם בעם ישראל את התכלית של "אני אמרתי אלהים אתם"^ז, שכולנו נקראים אלקים, "מה אני בורא עולמות אף אתם בוראים עולמות"^ח. כל עלית משה אל האלקים היא בזכות "ויחן שם ישראל נגד ההר", "כאיש אחד בלב אחד".

"ומשה עלה אל האלהים" היינו "תחתונים עלו למעלה" ובהמשך "וירד הוי' על הר סיני"^ט, "עליונים ירדו למטה" - כל בטול הגזרה שעליונים לא ירדו למטה ותחתונים לא יעלו למעלה. הכל מתחיל מ"ומשה עלה על האלהים" שבזכות אהבת ישראל ואחדות ישראל, "ויחן שם ישראל נגד ההר".

התבוננו בסמיכות החשובה של "ויחן שם ישראל נגד ההר. ומשה עלה אל האלהים" וראוי לעשות גם את החשבון: "ויחן שם ישראל נגד ההר" - שחז"ל דורשים "כאיש אחד בלב אחד" - עולה 1222, תורה-תורה, תורה שבכתב ותורה שבעל פה שאנו מקבלים בהר סיני. כשמוסיפים עוד 578, "ומשה עלה אל האלהים", מקבלים ביחד 1800 - בענין

מתוך שיעור ער"ח סיון תשע"ט, כפר חב"ד. לא

מוגה.

^א שמות יט, א.

^ב זכריה ז, ד.

^ג ע"פ תקו"ז תקון סט (קיב, א). וראה גם זהר ח"ג

רטז, ב.

^ד שמות לב, ז.

^ה דברים לג, א. ובכ"מ.

^ו דברים רבה יא, ד.

^ז תהלים פב, ו.

^ח מדרש תהלים קטז.

^ט שמות יט, כ.

^י שמות רבה יב, ג; תנחומא וארא טו.

שבועות המספר הזה הוא שלשת הצדיקים עמם צריכים להזדהות ואליהם צריכים להתחבר, כבר מהיום - משה, דוד, ישראל. בהרבה שיחות כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש מסביר¹⁶ שבחג שבועות עלינו להתחבר לשלשה צדיקים - משה רבינו, נותן התורה; דוד המלך, שמת בעצרת וגם נולד בעצרת; ורבי ישראל בעל שם טוב, ששבועות הוא גם יום ההילולא שלו. הרבי מקביל אותם לסוד חת"ת - החומש שייך למשה רבינו, התהלים לדוד המלך "נעים זמרות ישראל"¹⁷, ותניא-חסידות היא תורת הבעש"ט.

מתאים להקביל את שלשת צדיקי שבועות כנגד שלשת עמודי העולם - תורה, עבודה וגמילות חסדים. זו הקבלה פשוטה, דבר אמת לאמתו. יש כאן רמז של חז"ל, ברוח הקדש, לסדר שלשת העמודים האלה. כפי שהזכרנו¹⁸, לפי סדר האבות מונים למפרע - יעקב-תורה, יצחק-עבודה ואברהם-גמ"ח - אבל בדורות הבאים הגילוי הוא הפוך ("חותם המתהפך"):

קודם בא משה רבינו ונותן את התורה - הוא עמוד התורה.

אחר כך בא דוד המלך, "נעים זמרות ישראל", כנגד העבודה. את כל התהלים - שכל יהודי אומר תהלים תמיד, זהו השיח שלו - הוא כתב במיוחד כדי שיאמרו אותם בבית המקדש, עם הקרבנות, בשעת העבודה. בעצם, כל מי שאומר ספר תהלים שם את עצמו בבית המקדש יחד עם הלויים שמהללים את הקב"ה תוך כדי עבודת הקרבן - עבודת קירוב כל הכחות לה' יתברך.

בחת"ת הבעש"ט הוא התניא, תורת החסידות, אבל בפשט מהו הבעל שם טוב? גמילות חסדים, חוזר לאברהם אבינו. משה רבינו הוא בחינת יעקב אבינו - כתוב "משה מלגאו יעקב מלבר"¹⁹. דוד המלך, "נעים זמרות ישראל", הוא בחינת יצחק אבינו - "בנין המלכות מהגבורות"²⁰. אבל לאיזה אב שייך הבעש"ט? לאברהם אבינו. מה היסוד של הבעש"ט? קודם עושים ליהודי טובה בגשמיות, נותנים לו לאכול, עוזרים לו, משקמים אותו - ואחר כך עושים לו טובה ברוחניות. זהו גם סדר התפתחות החסידות - קודם הבעל שם טוב ואחר כך אדמו"ר הזקן, חב"ד. אדמו"ר הזקן הוא הטובה ברוחניות, אבל היא באה אחרי טובה בגשמיות. טובה בגשמיות היא לא סתם לתת פרוטה לצדקה, אלא צדקה שבתוכה יש את כל תורת החסידות.

עד כאן הקבלה, על פי פשט, של שלשת צדיקי חג שבועות - משה רבינו, דוד המלך וישראל בעל שם טוב - לשלשת העמודים שהעולם עומד עליהם, שהם כנגד האבות למפרע, כמו שקראנו לפני שבוע בתורה "וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכר והארץ אזכר"²¹. כל אחד יותר מהשני, כמו שמסביר רש"י, עד שמגיעים לאברהם - "האדם הגדול בענקים"²², הגדול במעניקים, מעניק עד אין סוף, גשמיות שכוללת את הרוחניות, את התורה החדשה. לחיים לחיים, שנזכה להיות מחוברים לשלשתם - משה רבינו, דוד המלך "נעים זמרות ישראל", ומורנו ישראל בעל שם טוב.

¹⁶ ע"ח שכ"ה (דרושי הצלם) דרוש ב; של"ד (תיקון הנוקבא); טעמי המצות פרשת בהעלתך; סדור עם דא"ח ד"ה "ברוך מרחם על הארץ".
¹⁷ ויקרא כו, מב.
¹⁸ יהושע יד, טו.

¹⁹ ראה לקו"ש ח"ח שיחה ב' לחה"ש (עמ' 35). ובכ"מ.
²⁰ שמואל-ב כג, א.
²¹ בחלק א של השיעור שלא נדפס כאן.
²² ע"פ תקו"ז תקון יג (כט, א).

לוח הילולא דצדיקיא לשבוע פרשת נשא

יום ראשון, א' סיון

מהר"ם טיקטין (תק"ג)

יום שני, ב' סיון

רבי ישראל הגר, ה"אהבת ישראל" מויז'ניץ (תרצ"ו)

רבי חיים אלעזר שפירא ה"מנחת אלעזר" ממונקאטש (תרצ"ז)

יום שלישי, ג' סיון

הרה"ק רבי יעקב שמשון משיפיטובקה (תקס"א)

הרב אורי זוהר (תשפ"ב)

יום רביעי, ד' סיון

רבי ישעיה נפתלי הירץ שפירא מדינוב (תרמ"ה)

יום חמישי, ה' סיון

רבי ישעיהו שפירא, האדמו"ר החלוץ (תש"ה)

רבי זאב וואלף הלוי מזי'טאמיר, בעל ה"אור המאיר" (תקנ"ז)

יום ששי, ו' סיון, חג השבועות

דוד מלך ישראל (ב'תתקכ"ד)

מורנו הבעש"ט (ה'תק"כ)

רבי אברהם שלום הלברשטאם מסטראפקוב (ה'ת"ש)

רבי אברהם מרדכי ה"אמרי אמת" מגור (ה'תש"ח)

שבת קדש, ז' סיון

אברהם בן אברהם, הגרף פוטוצקי (ה'תק"ט)

מורנו רבי ישראל בעל שם טוב, יומא דהילולא - ו' סיון זוכר כל הנשכחות

הבעל שם טוב קודם פטירתו קרא לתלמידיו, ויצווים איך יתנהגו וממה יתפרנס כל אחד. והיה אצלו תלמידו משרתו, ר' יעקב, ויאמר לו הבעש"ט: אתה תיסע לכל המקומות המכירים אותי, תספר מעשיות ממני ומזה יהיה פרנסתך. ויצטער ר' יעקב מאוד ויאמר: מה יהיה התכלית מזה, להיות נע ונד ולספר מעשיות? ויאמר הבעש"ט: אל תדאג, תתעשר מזה בעזרת השם.

וכאשר נגזר ארון הקודש, קיימו תלמידיו כל אשר צוה, ור' יעקב הנ"ל נסע לכל המקומות ויספר מעשיות שראה, והתפרנס ברווח. ושנתים ומחצה מפטירת הבעש"ט, שמע כי באיטליה יש גביר אחד, הנותן ארום זהב בעד כל מעשה שמספרים לו מהבעש"ט. והחליט ליסע לשם, ויספר לו כל המעשיות שיודע מהבעש"ט, ויעלה לסך המספיק לו לכל הפחות לשנה. ויקנה לו סוס ומשרת ויכון לדרך ארוכה.

ובבואו לעיר אשר שם הגביר, וישאל לאנשי העיר עליו. ויאמרו לו כי הוא עשיר נפלא מאד, וחצרו כחצר המלך. והוא יושב ולומד כל היום ועל עסקיו הפקיד נאמנים, וזה כעשר שנים אשר בא לכאן וקנה פה החצר מאדון העיר. ויבנה בית הכנסת בחצרו ומתפללים שמה אנשי העיר בוקר וערב, ובשבת הולכים לשלחנו מרבית אנשי העיר. וכל סעודות השבת הוא מבקש שיספרו לו מעשיות מהבעש"ט, ואחר השבת נותן ארום אחד עבור כל מעשה.

וילך ר' יעקב אל הגביר, ויבקש שיודיעוהו על בוא משרת הבעש"ט, והוא יספר להגביר כנ"ל. ויען הגביר: ימתין עד השבת ואז יספר. וצוה הגביר שיתאכסן אצלו עד השבת. והנה, כאשר שמעו אנשי העיר כי משרת ותלמיד הבעש"ט הוא, ויתקבצו כולם לשמוע מעשיות. כי הורגלו אנשי העיר מעת גר הגביר אתם, לשמוע בשבת סיפורים מהבעש"ט.

ויהי בסעודת השבת, צוה הגביר לר' יעקב שיספר איזה דבר. והנה, שכח לגמרי כל המעשיות ולא היה יכול לזכור שום מעשה. ורצה לצייר צורת הבעש"ט במחשבתו, או תואר העיר מעזיבוו' ותואר החברים, למען יזכור על איזה מעשה, וגם זאת לא יכל. ונתייגע ר' יעקב מאוד להתבונן בזה, ובכל מקום אשר היה בדעתו לזכור ענין שיוכל להסתעף ממנו איזה סיפור מהבעש"ט – שכח זאת לגמרי כאלו נולד באותו יום. ויהי הר' יעקב כמבולבל מזה, וכל אנשי בית הגביר ואנשי העיר חרה להם מאד עליו, כי שיערו בדעתם כי שיקר אשר היה אצל הבעש"ט,

ובוודאי לא ראה אותו מעולם. והגביר בעצמו שתק, ויאמר אליו: נמתין עד למחרת, אולי תוכל להיזכר.

ויבכה רבי יעקב כל הלילה, ויצייר צורת החברים, ולא הועיל לו דבר. כי שכח לגמרי איך להתחיל לספר מעשה מהבעש"ט, כאלו לא ראהו מעולם. ובסעודת שחרית של שבת שאלהו הגביר עוד הפעם: אולי נזכר איזה מעשה? ולא ידע להשיבו. אך אמר לו ר' יעקב: ברי לי כי אין זה דבר ריק, ומעולם לא קרה לי כאלה. ויאמר הגביר: נחכה עד סעודה השלישית, אולי תזכור. אבל לא זכר גם בסעודה השלישית דבר, ונתעצב מאוד. ונוסף לזאת, רצו כל אנשי בית הגביר לבזותו, ואנשי העיר הציקוהו מאוד בדברים. והצדיק ר' יעקב קבל הכל באהבה, והתייגע למצוא תירוץ וסיבה לזה, אבל לא נכנס שום אמתלא במוחו. והתפלל והתייסר מאוד, והתפלל אל ה' כל יום השבת.

ולמוצאי שבת שלח הגביר עוד אליו: אולי נזכר דבר מה, ויגיד לי? והדבר הזה הציק מאד את הצדיק הנ"ל, אשר בכל פעם שאלוהו: הזכרת? הידעת? וילך ר' יעקב לחדרו ויבך שמה, ויתאפק ויצא. ויאמר: אולי אין רוצים בשמים שאתעשר, או שאספר פה מעשיות הבעש"ט? הכלל יודע אנכי, כי אין זה מקרה חלילה. ועתה אשובה לביתי! וישלח לו הגביר עוד: ימתין ליום ג', ואם לא יזכור מאומה, אז ישוב. ויתמהמה ר' יעקב עד יום ג', ולא זכר מאומה. וילך לקבל שלום מהגביר, ויתן לו הגביר נדבה הגונה וישב על העגלה לנסוע. וכאשר כבר ישב על העגלה, נזכר מעשה נורא מהבעש"ט! וישב הר' יעקב לבית הגביר, וישלח את משרתו להגיד לו כי נזכר במעשה יקר. ויכניסו הגביר לחדרו ויאמר: ספרה נא לי! ויספר ר' יעקב:

פעם, לפני אידיהם של פסח, היה הבעש"ט טרוד מאוד כל השבת. ותיכף אחר סעודה שלישית צוה לקשור סוסים, ולקח שלושה אנשים עמו ובתוכם הייתי אני. ונשב בעגלה ונסע כל הלילה, ולא ידע איש משרת נסיעתו. וכאור הבקר ויבאו לעיר גדולה, ויעמדו הסוסים אצל בית גדול אחד והדלתות והחלונות סגורים. ויצוה הבעש"ט לדפוק בדלת, ותצא אשה זקנה ותצעק: מה לכם פה לעת הזאת אשר תובילו כולכם לטבח? כי יום הזה דוקרים הנוצרים כל יהודי היוצא מפתח ביתו, כי יום אידם היום. ואם לא ימצא עברי ברחוב, יפילו גורל על איש עברי וינקמו ממנו נקמת משיחם. ואוי לו לאשר ילכד בגורלם, כי מסחבים אותו מביתו ומענים אותו עד שנופל שדוד בידם. ועתה כאשר יראו הנוצרים כי באו לכאן יהודים מפולין, הלא תמותו כולכם וגם לנו יאונה רעה על ידיכם! ועתה, מהרו לברוח חוץ לעיר!

והבעש"ט לא השגיח בה, ותיכף הלך להבית ויעלה על העליה, וציוה להכניס החפצים, ואנשי הבית כולם שוכבים בקירות הבית, אין דובר דבר כי יראו. והזקנה נכנסה לבית ותריב עם הבעש"ט, ולא ענה לה דבר, אך הסיר הוילון מחלון אחד ועמד להסתכל. ותצעק הזקנה: למה הסיר הוילון? ולא השגיח בה. וירא הבעש"ט, כי ברחוב העיר עומדת בימה גדולה. והמון רב נאספו אליה והמתינו להבישוף, ואחרי שעה קמנה נשמע קול פעמונים מבשרים על ביאתו.

והבעש"ט עומד בחלון ומסתכל, ופתאום קרא: יעקב! לך וקרא את הבישוף כי יבא אלי מהרה! וכשמוע אנשי הבית, ויחרדו: מה לך, חסר דעת, לשלח למבט איש עברי? אברים אברים יקרעוהו ההמון! וירבו לקללו במר נפשם, אבל הוא לא השגיח עליהם כלל, ויצעק: יעקב! לך מהרה, אל תפחד! ואנכי ידעתי את שולחי, הלכתי בלא פחד ובאתי אל הבימה, ואין דובר אלי דבר. ואמרתי לבישוף בלשון עברי: הבעש"ט כאן! ויגד לי, כי אחר הדרשה יבוא אליו תיכף.

ואנשי הבית ראו בחורי החלונות הסתומים כי הייתי אצל הבימה ודברתי עם הבישוף, ויחשו כולם ופייסו את הרב עד בואי. אבל הוא לא שת לבו לדבריהם הקודמים ולא לדבריהם האחרונים, וכאשר השבתי לו מעשה הבישוף צעק אלי: לך עוד, ואמור לו שיבא תיכף ואל יהי שוטה. שבתי אל הבימה, והנה הוא התחיל לדרוש. סחבתי אותו בבגדו ואמרתי לו דברי הבעש"ט, ויאמר הבישוף להעם: חכו מעט ואשובה. וילך ויבא עמי להבעש"ט, וילכו שניהם לחדר ויסגרו הדלת כשעתיים, ויצא הבעש"ט ויצוה לנסוע משם תיכף. ומה היה עם הבישוף לא ידעתי, וגם שם העיר איני יודע עד היום והבעש"ט לא הגיד לי.

ויהי, כאשר כלה ר' יעקב לדבר, וירם הגביר ידיו וישבח לה'. ויאמר להרב: ידעתי כי כנים דבריך, ותיכף כאשר ראיתך הכרתי אותך, אך החשיתי. ואנכי אגיד לך המעשה, כי אנכי הבישוף! והייתי קודם יהודי, אך נפלתי לעמקי הקליפות והבעש"ט בחסדו הוציאני משם, כי אבותי קדושים היו ובקשו מהבעש"ט על כך. וידבר אתי הבעש"ט בחלום יום יום שאשוב מדרכי, והלילה ההוא הבטחתי לו כי באשמורת הבוקר אברח מן העיר טרם יאספו לשמוע הדרשה. כי בדרשה הייתי מדבר סרה על עם ה', ומחמם לבות הנוצרים להרוג איזה יהודי.

אולם, ביום ההוא כאשר קמתי באשמורת, נתגברה הקליפה מאד. וכאשר ראיתי כי הבעש"ט בא לכאן הייתי פוסח על שתי הסעיפים. עד ראיתי כי ההמון נתקבצו כולם, וכאשר פסעתי פסיעה אחת מביתי הרימו קול כל הפעמונים, לא הניאני יצרי לעזוב כל הכבוד הזה והלכתי לדרוש. וכאשר באת רציתי לדרוש קודם, כי גבר עלי יצרי, אבל כאשר קראתני שנית נהפכתי לאיש אחר והלכתי. אז נתן לי

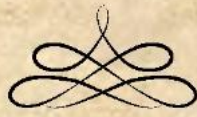
הבעש"ט תיקון ונעשיתי בעל תשובה גמור, וחלקתי חצי ממוני לעניים, ורבע הוני נתתי למלך שיניחני לנסוע למדינה אחרת באיזה התנצלות.

וצוה הבעש"ט מה לעשות לתיקון עוונותי בכל שנה, ואמר לי: בזאת תדע כי סרו עונותיך וחטאתך כופרה, אם יספר לך איש המעשה שלך. ועל כן, כאשר ראיתך חזרתי בתשובה מאוד, וכאשר ראיתי כי נשכח ממך כל המעשיות הבנתי כי בעבורי הוא, כי לא נתקן עוד החטא כנצרך. ועשיתי מה שעשיתי, והועילה תפילתי בעזרת השם ותקנתי הכל. ואתה אינך צריך עוד לכתת רגליך, כי אנכי אתן לך מתנות אשר יספיקו לכל חיך.

אין ספק, כי על ר' יעקב ניתן לדרוש את הפסוק: "לספר כל מלאכותיך". כל שליחותו ועבודת חייו, היא לספר סיפורים. העמל הרב שמשקיע ר' יעקב בסיפור סיפורים על רבו, ויותר מכך - בהיזכרות בהם, מובילים אותנו להתבונן בסוד הזכרונות שבתפילת ראש השנה:

ראשית, מיוחדת העובדה שלמספר קוראים יעקב, ואילו גיבור סיפוריו הוא ישראל - שני שמותיו של יעקב אבינו. בחסידות מבואר, כי יעקב וישראל הם הקטנות והגדלות של היהודי: ישראל הוא "לי ראש", ויעקב הוא "י' עקב". על פי זה ניתן לתרץ שאלה ידועה: למה נקרא יעקב אבינו גם בשמו הראשון, גם לאחר שנאמר: "לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך"? מה צורך יש בקטנות העקב לאחר שהגענו לגדלות הראש? על פי סיפור זה, נועד יעקב לספר סיפורים על ישראל...

רבי דוד מלעלוב אמר, כי לעתיד לבוא ילמדו 'מסכת דוד מלעלוב': מסכת חייו של צדיק, תורה היא. ומי יספר-ילמד אותה? הוא בעצמו! בכל יהודי, ובפרט בכל צדיק, יש שתי קומות: מי שהוא בעצם, ה"לי-ראש" שבו, ומי שיכול לספר את סיפורו, כולל כל המשברים, והנפילות שלו. חשיבות השמירה על היעקב שבך, הזוכר את גלגולי החיים ומספר אותם כמסכת הראויה להילמד, היא סוד הזכרונות של ראש השנה.

אחרות התורה

מה מאחד אותנו? הדבק שמחבר אותנו צריך להיות התורה. זהו החבור האמתי. ממלץ מאד - לפני כשנה התחלנו ללמוד כל יום פרק תנ"ך. אם כלם לומדים את פרק התנ"ך הזה, כמה שזה כאלו חיצוני - זה בהחלט מחבר. חוץ מהחפ"ת של הרבי הקודם, הרבי הוסיף גם רמב"ם, וזהו החבור בין החסידים, הלמוד היומי הזה. בשבילנו אנחנו הוסיפנו כמה דברים לא קשים. לא מסבך: פרק תנ"ך (אנחנו היום בספר איוב, ספר הפסיכולוגיה הכי חשוב בתנ"ך), ופרק משנה (שבוע הבא מסימים חגיגה, סוף סדר מועד, ומתחילים סדר נשים). לדעתי, מאד מאד רצוי שכל מי שיושב כאן ילמד את גם את החפ"ת, וגם את הדברים האלה. זה באמת מחבר, הדברים האלה מחברים אותנו ביחד.

[מתוך שיעור ב"ד אייר תשפ"ג]

